

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (třetího senátu)

9. června 2011 *

Obsah

Právní rámec	I - 4806
Skutečnosti předcházející sporu	I - 4809
Sporné rozhodnutí	I - 4812
Řízení před Tribunálem a napadený rozsudek	I - 4815
Návrhová žádání účastníků řízení o kasačním opravném prostředku a řízení před Soudním dvorem	I - 4816
Ke vzájemnému kasačnímu opravnému prostředku Komise	I - 4820
K námitce překážky litispendence vznesené ve věci T-277/00	I - 4820
Odůvodnění napadeného rozsudku	I - 4820
Argumentace účastníků řízení	I - 4821
Závěry Soudního dvora	I - 4822
K aktivní legitimaci žalujících podniků v řízení před Tribunálem	I - 4826
Odůvodnění napadeného rozsudku	I - 4826
Argumentace účastníků řízení	I - 4827
Závěry Soudního dvora	I - 4828

* Jednací jazyk: italština.

K aktivní legitimaci sdružení Comitato	I - 4832
Odůvodnění napadeného rozsudku	I - 4832
Argumentace účastníků řízení	I - 4832
Závěry Soudního dvora	I - 4832
K právnímu zájmu žalobců na podání žaloby k Tribunálu	I - 4834
K hlavním kasačním opravným prostředkům	I - 4835
K článku 15 nařízení č. 659/1999 – kvalifikace jako „nová podpora“	I - 4835
Odůvodnění napadeného rozsudku	I - 4835
Argumentace účastníků řízení	I - 4836
Závěry Soudního dvora	I - 4836
Ke kompenzačnímu charakteru	I - 4837
Odůvodnění napadeného rozsudku	I - 4837
Argumentace účastníků řízení	I - 4837
Závěry Soudního dvora	I - 4839
Ke kritériím ovlivnění obchodu uvnitř Společenství a narušení hospodářské soutěže, procesním povinnostem Komise v rámci přezkumu dotčených podpor, zásadě zákazu diskriminace a čl. 86 odst. 2 ES	I - 4842
Odůvodnění napadeného rozsudku	I - 4842
Argumentace účastníků řízení	I - 4842
Závěry Soudního dvora	I - 4844
– Působnost a odůvodnění sporného rozhodnutí	I - 4844
– Procesní povinnosti Komise	I - 4849

K článku 87 odst. 3 písm. c) a d) ES a povinnosti uvést odůvodnění	I - 4858
Odůvodnění napadeného rozsudku	I - 4858
Argumentace účastníků řízení	I - 4859
Závěry Soudního dvora	I - 4860
K článku 87 odst. 2 písm. b) a odst. 3 písm. b) ES	I - 4862
Odůvodnění napadeného rozsudku	I - 4862
Argumentace účastníků řízení	I - 4862
Závěry Soudního dvora	I - 4863
K článku 14 nařízení č. 659/1999	I - 4864
Odůvodnění napadeného rozsudku	I - 4864
Argumentace účastníků řízení	I - 4864
Závěry Soudního dvora	I - 4865
K nákladům řízení	I - 4866

Ve spojených věcech C-71/09 P, C-73/09 P a C-76/09 P,

jejichž předmětem jsou tři kasační opravné prostředky na základě článku 56 statutu Soudního dvora, podané dne 11. února 2009 (C-71/09 P) a 16. února 2009 (C-73/09 P a C-76/09 P),

Comitato „Venezia vuole vivere,“ se sídlem v Benátkách (Itálie), zastoupené A. Vianellem, avvocato, s adresou pro účely doručování v Lucemburku (C-71/09 P),

Hotel Cipriani Srl, se sídlem v Benátkách (Itálie), zastoupená A. Bianchinim a F. Busetto, avvocati (C-73/09 P),

Società Italiana per il gas SpA (Italgas), se sídlem v Turíně (Itálie), zastoupená M. Merolou, M. Pappalardem a T. Ubaldim, avvocati (C-76/09 P),

účastníci řízení podávající kasační opravné prostředky (navrhovatelé),

příčemž dalšími účastnicemi řízení jsou:

Coopservice – Servizi di fiducia Soc. coop. rl, se sídlem v Cavriagu (Itálie), zastoupená A. Bianchinim, avvocato,

žalobkyně v prvním stupni,

Evropská komise, zastoupená V. Di Buccim a E. Righini, jako zmocněnci, ve spolupráci s A. Dal Ferrem, avvocato, s adresou pro účely doručování v Lucemburku,

žalovaná v prvním stupni,

Italská republika, zastoupená I. Bruni, poté G. Palmieri, jako zmocněnkyněmi, ve spolupráci s P. Gentilim, avvocato dello Stato, s adresou pro účely doručování v Lucemburku,

vedlejší účastnice v prvním stupni,

SOUDNÍ DVŮR (třetí senát),

ve složení K. Lenaerts, předseda senátu, R. Silva de Lapuerta, G. Arestis, J. Malenovský a T. von Danwitz (zpravodaj), soudci,

generální advokátka: V. Trstenjak,
vedoucí soudní kanceláře: M. Ferreira, vrchní rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 16. září 2010,

po vyslechnutí stanoviska generální advokátky na jednání konaném dne 16. prosince 2010,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Svými kasačními opravnými prostředky se sdružení Comitato „Venezia vuole vivere“ (dále jen „Comitato“), společnost Hotel Cipriani Srl (dále jen „Hotel Cipriani“) a společnost Società italiana per il gas SpA (Italgas) domáhají, aby Soudní dvůr zrušil rozsudek Soudu prvního stupně Evropských společenství (nyní Tribunál) ze dne 28. listopadu 2008, Hotel Cipriani a další v. Komise (T-254/00, T-270/00 a T-277/00, Sb. rozh. s. II-3269, dále jen „napadený rozsudek“), kterým uvedený soud zamítl jejich žaloby na neplatnost rozhodnutí Komise 2000/394/ES ze dne 25. listopadu 1999 o podporách poskytnutých podnikům usazeným na území Benátek a Chioggia stanovených zákony č. 30/1997 a č. 206/1995, kterými se zavádějí úlevy na sociálních příspěvcích (Úř. věst. 2000, L 150, s. 50, dále jen „sporné rozhodnutí“).
- 2 Svým vzájemným kasačním opravným prostředkem se společnost Coopservice – Servizi di fiducia Soc. coop. rl (dále jen „Coopservice“) domáhá, aby Soudní dvůr zrušil napadený rozsudek.
- 3 Svým vzájemným kasačním opravným prostředkem se Komise Evropských společenství domáhá, aby Soudní dvůr zrušil napadený rozsudek v rozsahu, v němž prohlašuje uvedené žaloby za přípustné.

Právní rámec

- 4 Článek 1 písm. b) bod iv) a články 13 až 15 nařízení Rady (ES) č. 659/1999 ze dne 22. března 1999, kterým se stanoví prováděcí pravidla k článku [88] Smlouvy o ES (Úř. věst. L 83, s. 1; Zvl. vyd. 08/01, s. 339), stanoví:

„Článek 1

Definice

Pro účely tohoto nařízení se rozumí:

[...]

b) „existující podporou“:

[...]

iv) podpora, která se považuje za existující podporu podle článku 15,

[...]

Článek 13

Rozhodnutí Komise

1. Přezkoumání možné protiprávní podpory je zakončeno přijetím rozhodnutí podle čl. 4 odst. 2, 3 nebo 4. V případě rozhodnutí zahájit formální vyšetřovací řízení je přezkoumání zakončeno přijetím rozhodnutí podle článku 7. Nesplní-li členský stát příkaz k poskytnutí informací, je rozhodnutí přijato na základě dostupných informací.

[...]

Článek 14

Navrácení podpory

1. Je-li v případech protiprávní podpory přijato záporné rozhodnutí, Komise rozhodne, že dotyčný členský stát učiní všechna nezbytná opatření, aby příjemce podporu navrátil (dále jen, rozhodnutí o navrácení). Komise nebude vyžadovat navrácení podpory, pokud by to bylo v rozporu s obecnými zásadami práva Společenství.

2. Podpora, která má být navracena podle rozhodnutí o navrácení, zahrnuje úroky v přiměřené výši stanovené Komisí. Úroky jsou splatné od data, kdy byla protiprávní podpora k dispozici příjemci, do data jejího navrácení.

3. Aniž je dotčen příkaz Soudního dvora Evropských společenství podle článku [242] Smlouvy, navrácení se provede bezodkladně a v souladu s postupy vnitrostátního práva dotyčného členského státu za předpokladu, že umožňují okamžitý a účinný výkon rozhodnutí Komise. Aniž je dotčeno právo Společenství, učiní za tímto účelem a v případě řízení před vnitrostátními soudy dotyčné členské státy všechny nezbytné kroky v rámci jejich právních řádů, včetně dočasných opatření.

Článek 15

Promlčecí lhůta

1. Pravomoci Komise ve věci navrácení podpory podléhají promlčecí lhůtě deseti let.

2. Promlčecí lhůta počíná dnem, kdy je protiprávní podpora udělena příjemci buď jako jednotlivá podpora, nebo v rámci režimu podpory. Jakékoli opatření přijaté Komisí nebo členským státem jednajícím na žádost Komise, týkající se protiprávní podpory, přerušuje běh promlčecí lhůty. Každým přerušením počíná lhůta běžet znovu.

Promlčecí lhůta se staví po dobu, kdy je rozhodnutí Komise předmětem jednání před Soudním dvorem Evropských společenství.

3. Jakákoliv podpora, jejíž promlčecí lhůta uplynula, je považována za existující podporu.“

Skutečnosti předcházející sporu

- 5 Skutkový základ sporu je vylíčen v bodech 1 až 11 napadeného rozsudku následujícím způsobem:

„A – Předmětný režim úlev na sociálních příspěvcích

- 1 Italské ministerské nařízení ze dne 5. srpna 1994 oznámené Komisi definuje kritéria pro přidělení úlev na sociálních příspěvcích stanovených ustanoveními uvedenými v článku 59 dekretu prezidenta Italské republiky ze dne 6. března 1978, kterým se zavádí zvláštní režim úlev na sociálních příspěvcích, které mají zaměstnavatelé uhrazovat Istituto Nazionale de la Previdenza Sociale (INPS, Národní institut sociálního zabezpečení) v Mezzogiorno, pro období od roku 1994 do 1996.
- 2 Rozhodnutím 95/455/ES ze dne 1. března 1995 týkajícím se ustanovení v oblasti snížení sociálních příspěvků [úlev na sociálních příspěvcích] uložených podnikům v Mezzogiorno a úhrady některých těchto příspěvků daňovými orgány (Úř. věst. L 265, s. 23) Komise konstatovala, že za předpokladu dodržení určitého

počtu podmínek je režim snížení sociálních příspěvků [režim úlev na sociálních příspěvcích] uvedený v předchozím bodě slučitelný se společným trhem. Toto rozhodnutí zejména stanoví, že italské orgány mají Komisi sdělit ustanovení přijatá k plnění plánu postupného zrušení režimu předmětné pomoci [dotčeného režimu podpory], který byl uložen stejným rozhodnutím.

- 3 Režim úlev na sociálních příspěvcích dotčený v projednávané věci byl zaveden italským zákonem č. 206/1995, který [pro roky 1995 a 1996] rozšiřuje režim podpory stanovený pro podniky usazené na [ostrovním] území Benátek a Chioggia výše uvedeným ministerským nařízením ze dne 5. srpna 1994. Italský zákon č. 30/1997 tento režim prodloužil na rok 1997 ve prospěch podniků usazených jak v regionech Mezzogiorno, tak na ostrovním území Benátek a Chioggia.

- 4 Článek 1 ministerského nařízení ze dne 5. srpna 1994 stanoví obecné snížení sociálních příspěvků [obecné úlevy na sociálních příspěvcích], které mají uhrazovat zaměstnavatelé. Článek 2 téhož nařízení stanoví osvobození od sociálních příspěvků pro nová pracovní místa vytvořená v podnicích, na období jednoho roku počínaje dnem, kdy byl nezaměstnaný pracovník zaměstnán.

- 5 Ze [sporného] rozhodnutí vyplývá, že podle údajů předložených INPS za posuzované období od roku 1995 do roku 1997 dosáhly úlevy na sociálních příspěvcích přiznané podnikům nacházejícím se na území Benátek a Chioggia podle článku 1 ministerského nařízení ze dne 5. srpna 1994 průměrné výše 73 miliard italských lir (ITL) (37,7 milionů eur) ročně a byly rozděleny mezi 1 645 podniků. Osvobození přiznaná podnikům nacházejícím se na ostrovním území Benátek a Chioggia podle článku 2 tohoto nařízení dosáhly výše 567 milionů [italských lir] (292 831 eur) ročně a byly rozděleny mezi 165 podniků.

B – Správní řízení

- 6 Dopisem ze dne 10. června 1997 oznámily italské orgány v souladu s ustanoveními rozhodnutí 95/455 (viz bod 2 výše) výše uvedený zákon č. 30/1997 Komisi. Dopisem ze dne 1. července 1997, [následovaným upomínkou dne 28. srpna 1997], Komise požádala o doplňující informace týkající se rozšíření působnosti režimu úlev na sociálních příspěvcích uvedeného výše ve prospěch podniků usazených v Benátkách a Chioggia.

- 7 Vzhledem k tomu, že Komise neobdržela odpověď, sdělila Italské republice dopisem ze dne 17. prosince 1997 své rozhodnutí zahájit řízení stanovené čl. 88 odst. 2 ES s ohledem na podpory stanovené ustanoveními zákonů č. 206/1995 a č. 30/1997, které rozšiřují působnost úlev na sociálních příspěvcích stanovených pro Mezzogiorno na ostrovní území Benátek a Chioggia.

- 8 Italské orgány ke dni 1. prosince 1997 pozastavily předmětný režim úlev na sociálních příspěvcích.

- 9 Rozhodnutí zahájit řízení bylo zveřejněno v *Úředním věstníku Evropských společenství* ze dne 18. února 1998. Dopisem ze dne 17. března 1998 [...] předložilo Comitato [...], sdružení seskupující nejvýznamnější organizace průmyslových a obchodních subjektů v Benátkách, které vzniklo po zahájení formálního vyšetřovacího řízení uvedeného výše za účelem zkoordinovat činnosti potřebné k nápravě nevýhodné situace hospodářských subjektů usazených v Benátkách, svá vyjádření a předalo zprávu doplněnou studií uskutečněnou Consorzio per la ricerca e la formazione (COSES, Konsorcium pro výzkum a vzdělávání) pocházející z března 1998, která se týká obtíží, se kterými se setkaly podniky působící v oblasti laguny, ve vztahu k podnikům usazeným na pevnině. Dne 18. května

1998 předložilo město Benátky rovněž vyjádření doplněné o první studii uskutečněnou COSES týkající se téhož předmětu, která pochází z února 1998. V těchto vyjádřeních zdůraznilo, že mezi příjemce patřily i obecní podniky, které jsou pověřeny poskytováním služby obecného hospodářského zájmu. Město Benátky v jejich prospěch uplatnilo použití čl. 86 odst. 2 ES. Všechna tato vyjádření byla předána Italské republice.

- 10 Italské orgány předložily svá vyjádření dopisem ze dne 23. ledna 1999. Dopisem ze dne 10. června 1999 sdělily Komisi, že se ztotožňují s vyjádřením předloženým městem Benátky.
- 11 Rozhodnutím ze dne 23. června 1999 přikázala Komise Italské republice, aby jí poskytla všechny dokumenty a informace nezbytné k upřesnění úlohy obecních podniků a k posouzení slučitelnosti posuzovaných úlev na sociálních příspěvcích se společným trhem. Italské orgány odpověděly dopisem ze dne 27. července 1999. Dne 12. října 1999 se v Bruselu uskutečnilo setkání mezi těmito orgány a představiteli Komise.“

Sporné rozhodnutí

- 6 Výrok sporného rozhodnutí zní následovně:

„Článek 1

Aniž jsou dotčena ustanovení článků 3 a 4 tohoto rozhodnutí, jsou podpory, které Itálie poskytla podnikům usazeným na území Benátek a Chioggia ve formě úlev na sociálních příspěvcích na základě zákonů č. 30/1997 a č. 206/1995, jež odkazují na

článek 2 ministerského nařízení ze dne 5. srpna 1994, slučitelné se společným trhem, jestliže byly přiznány následujícím podnikům:

- a) [malým a středním podnikům] ve smyslu pokynů Společenství o státních podpo-
rách malým a středním podnikům;
- b) podnikům, které neodpovídají této definici, avšak jsou usazeny v oblasti, na kte-
rou se vztahuje výjimka stanovená v čl. 87 odst. 3 písm. c) Smlouvy;
- c) všem ostatním podnikům zaměstnávajícím pracovníky, kteří se setkávají se zvlášt-
ními potížemi s přístupem nebo opětovným přístupem na pracovní trh v souladu
s pokyny o podporách zaměstnanosti.

Tyto podpory představují podpory neslučitelné se společným trhem, pokud jsou při-
znány podnikům, které nejsou [malými a středními podniky] a nejsou usazeny v ob-
lasti, na kterou se vztahuje výjimka stanovená v čl. 87 odst. 3 písm. c) Smlouvy.

Článek 2

Aniž jsou dotčena ustanovení článků 3 a 4 tohoto rozhodnutí, podpory, které Itálie
poskytla podnikům usazeným na území Benátek a Chioggia ve formě úlev na sociál-
ních příspěvcích, jež jsou stanoveny v článku 1 ministerského nařízení ze dne 5. srpna
1994, jsou neslučitelné se společným trhem.

Článek 3

Podpory, které Itálie poskytla podnikům ASPIV a Consorzio Venezia Nuova, jsou slučitelné se společným trhem na základě výjimky stanovené v čl. 86 odst. 2 a výjimky stanovené v čl. 87 odst. 3 písm. d) Smlouvy.

Článek 4

Opatření, která Itálie zavedla ve prospěch podniků ACTV, Panfido SpA a AMAV, nepředstavují podpory ve smyslu článku 87 Smlouvy.

Článek 5

Itálie přijme všechna opatření nezbytná k tomu, aby od příjemců získala zpět podpory uvedené v čl. 1 odst. 2 a článku 2, které jsou neslučitelné se společným trhem a byly jim poskytnuty protiprávně.

Navrácení podpor se provádí v souladu s postupy vnitrostátního práva. Částky, které mají být navráceny, jsou zvýšeny o úroky splatné od data, kdy byly tyto částky k dispozici příjemcům, do data jejich skutečného navrácení. Úroky se vypočítají na základě referenční sazby používané pro výpočet ekvivalentu dotace v rámci regionálních podpor.

[...] *(neoficiální překlad)*“

Řízení před Tribunálem a napadený rozsudek

- 7 Proti spornému rozhodnutí bylo k Tribunálu podáno padesát devět žalob.

- 8 Tribunál vyzval Italskou republiku, aby pro každého ze žalobců v těchto věcech upřesnila, zda se cítí být na základě článku 5 sporného rozhodnutí povinna zajistit navrácení poskytnutých sporných podpor.

- 9 S ohledem na odpovědi Italské republiky prohlásil Tribunál 22 žalob za nepřijatelné v plném rozsahu a 6 žalob za částečně nepřijatelné, jelikož dotyční žalobci jsou podniky, které neodůvodnily právní zájem na podání žaloby v rozsahu, v němž měly příslušné vnitrostátní orgány při výkonu sporného rozhodnutí za to, že tyto podniky nebyly příjemci podpory, která je neslučitelná se společným trhem a zahrnuje povinnost navrácení na základě tohoto rozhodnutí (usnesení Tribunálu ze dne 10. března 2005, Gruppo ormeggiatori del porto di Venezia a další v. Komise, T-228/00, T-229/00, T-242/00, T-243/00, T-245/00 až T-248/00, T-250/00, T-252/00, T-256/00 až T-259/00, T-265/00, T-267/00, T-268/00, T-271/00, T-274/00 až T-276/00, T-281/00, T-287/00 a T-296/00, Sb. rozh. s. II-787; Confartigianato Venezia a další v. Komise, T-266/00; Baglioni Hotels a Sagar v. Komise, T-269/00; Unindustria a další v. Komise, T-273/00, a Principessa v. Komise, T-288/00).

- 10 Dne 12. května 2005 se za účasti zástupců účastníků řízení ve 37 věcech, v nichž žaloby nebyly prohlášeny za nepřijatelné v plném rozsahu, konala neformální schůzka před soudcem zpravodajem Tribunálu. Zastoupení účastníci řízení předložili svá vyjádření a souhlasili s výběrem čtyř pilotních věcí. Po této schůzce byly věci T-254/00, T-270/00 a T-277/00, v nichž byl vydán napadený rozsudek, a věc T-221/00 označeny za pilotní věci, přičemž poslední uvedená věc byla poté, co vzal žalobce svou žalobu zpět, vyškrtána.

- 11 Uvedené věci byly spojeny a bylo rozhodnuto, že přezkum námitek nepřijatnosti vznesených Komisí bude spojen s rozhodnutím ve věci samé.

- 12 Napadeným rozsudkem prohlásil Tribunál žaloby za přípustné z důvodů uvedených v bodech 41 až 115 uvedeného rozsudku. Tyto žaloby však byly prohlášeny za neopodstatněné, a to s ohledem na úvahy uvedené v bodech 117 až 398 daného rozsudku.

Návrhová žádání účastníků řízení o kasačním opravném prostředku a řízení před Soudním dvorem

- 13 Comitato navrhuje, aby Soudní dvůr:
 - vyhověl jeho kasačnímu opravnému prostředku, a tudíž zrušil napadený rozsudek;

 - zamítl vzájemný kasační opravný prostředek Komise;

 - zrušil sporné rozhodnutí;

 - podpůrně zrušil článek 5 tohoto rozhodnutí v rozsahu, v němž ukládá povinnost navrátit hodnotu dotčených úlev na sociálních příspěvcích a stanoví, že dotčené částky jsou zvýšeny o úroky ode dne, kdy byly příjemcům poskytnuty, až do jejich skutečného navrácení;

- uložil Komisi náhradu nákladů řízení v obou stupních.

14 Hotel Cipriani navrhuje, aby Soudní dvůr:

- zrušil napadený rozsudek;
- vyhověl jejím návrhovým žádáním formulovaným v prvním stupni, a v důsledku toho
 - zrušil sporné rozhodnutí;
 - podpůrně zrušil článek 5 tohoto rozhodnutí v rozsahu, v němž navrácení uložené tímto ustanovením zahrnuje podpory přiznané na základě zásady *de minimis*, anebo v rozsahu, v němž ukládá povinnost zaplatit úroky vypočítané podle sazby, jež je vyšší než sazba skutečně zaplacená podnikem za jeho vlastní dluhy;
- uložil Komisi náhradu nákladů řízení v obou stupních.

15 Italgas navrhuje, aby Soudní dvůr:

- vyhověl jejímu kasačnímu opravnému prostředku, a tudíž zrušil napadený rozsudek;

- zamítl vzájemný kasační opravný prostředek Komise jako zjevně neopodstatněný nebo podpůrně jako irelevantní v některých jeho důvodech a neopodstatněný v ostatních důvodech nebo jako neopodstatněný v plném rozsahu;
- zrušil články 1 a 2 sporného rozhodnutí v rozsahu, v němž prohlašují dotčené úlevy na sociálních příspěvcích za neslučitelné se společným trhem, a článek 5 tohoto rozhodnutí;
- podpůrně vrátil věc podle článku 61 statutu Soudního dvora zpět Tribunálu;
- uložil Komisi náhradu nákladů řízení v obou stupních nebo v každém případě náhradu dodatečných nákladů vzniklých podáním vzájemného kasačního opravného prostředku.

16 Coopservice navrhuje, aby Soudní dvůr:

- zrušil napadený rozsudek;
- vyhověl jejím návrhovým žádáním formulovaným v prvním stupni, a v důsledku toho
 - bude-li to nezbytné a účelné a v mezích zájmu navrhovatelů, zrušil sporné rozhodnutí;

- podpůrně zrušil toto sporné rozhodnutí v rozsahu, v němž ukládá povinnost navrátit poskytnuté úlevy na sociálních příspěvcích, jakož i zvýšit hodnotu těchto úlev o úroky za období uvedená v daném rozhodnutí;
- uložil Komisi náhradu nákladů řízení v obou stupních.

17 Italská republika navrhuje, aby Soudní dvůr:

- zrušil napadený rozsudek a
- zrušil sporné rozhodnutí.

18 Komise navrhuje, aby Soudní dvůr:

- vyhověl jejímu vzájemnému kasačnímu opravnému prostředku, a v důsledku toho zrušil napadený rozsudek v rozsahu, v němž prohlašuje žaloby za přípustné;
- podpůrně zamítl hlavní kasační opravné prostředky a v případě potřeby změnil odůvodnění napadeného rozsudku;
- v každém případě uložil navrhovatelům náhradu nákladů řízení v obou stupních.

- 19 Usnesením předsedy Soudního dvora ze dne 8. dubna 2009 byly věci C-71/09 P, C-73/09 P a C-76/09 P spojeny pro účely písemné a ústní části řízení, jakož i rozsudku.

Ke vzájemnému kasačnímu opravnému prostředku Komise

- 20 Vzhledem k tomu, že se vzájemný kasační opravný prostředek Komise týká přípustnosti žalob podaných k Tribunálu, tedy otázky, která předchází otázkám týkajícím se meritorního posouzení hlavních kasačních opravných prostředků a vzájemného kasačního opravného prostředku Cooperservice, je třeba se jím zabývat na prvním místě.
- 21 Na podporu svého vzájemného kasačního opravného prostředku Komise uplatňuje čtyři důvody.

K námitce překážky litispendence vznesené ve věci T-277/00

Odůvodnění napadeného rozsudku

- 22 Tribunál v případě námitky překážky litispendence vznesené proti žalobě ve věci T-277/00 konstatoval, že tato námitka nemůže být platně vznesena ve vztahu k věci T-274/00, neboť Comitato vzalo svou žalobu v této posledně uvedené věci zpět (bod 43 napadeného rozhodnutí).

- 23 Pokud jde o překážku litispendence ve vztahu k věci T-231/00, měl Tribunál dále za to, že není povinen přezkoumávat přípustnost žaloby podané sdružením Comitato ve věci T-277/00 z důvodu, že toto sdružení podalo tuto žalobu společně se společností Coopservice (bod 43 napadeného rozsudku). Tribunál navíc uvedl, že přípustnost žaloby naráží na námitku překážky litispendence pouze tehdy, pokud se tato žaloba týká stejných účastníků řízení, směřuje ke zrušení téhož rozhodnutí a je založena na stejných žalobních důvodech jako jiná projednávaná žaloba. Žaloby ve věcech T-277/00 a T-231/00 jsou přitom v projednávané věci částečně založeny na různých žalobních důvodech (body 44 a 45 napadeného rozsudku). Ustanovení čl. 48 odst. 2 jednacího řádu Tribunálu, které v zásadě brání předkládání nových žalobních důvodů v průběhu řízení, je kromě toho irelevantní pro posouzení přípustnosti žaloby, která má stejný předmět a týká se stejných účastníků řízení, ale je založena na odlišných žalobních důvodech, než jsou žalobní důvody uplatněné v dřívější žalobě (bod 46 napadeného rozsudku).

Argumentace účastníků řízení

- 24 V první ze tří částí tohoto důvodu vzájemného kasačního opravného prostředku Komise uvádí, že Tribunál nesprávně zamítl námitku nepřípustnosti z důvodu překážky litispendence, pokud jde o žalobu ve věci T-277/00 ve vztahu k věci T-274/00. Přípustnost žaloby musí být posuzována s ohledem na situaci v okamžiku, kdy byl podán návrh na zahájení řízení, takže skutečnost, že Comitato vzalo mezitím svou žalobu ve věci T-274/00 zpět, nemůže mít za následek nepřípustnost jeho žaloby ve věci T-277/00. V opačném případě by žalobce mohl podat vícero žalob a později podle svého uvážení vybrat tu žalobu, ve které má v úmyslu pokračovat, což by bylo v rozporu se zásadou hospodárnosti řízení.
- 25 Ve druhé části tohoto důvodu vzájemného kasačního opravného prostředku Komise Tribunálu vytyká, že měl v souvislosti s překážkou litispendence ve vztahu k věci T-231/00 za to, že totožnost žalobních důvodů v dřívější a pozdější žalobě

představuje nezbytnou podmínku vzniku překážky litispendence. Jak z procesních pravidel členských států, tak z článku 27 nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Úř. věst. 2001, L 12, s. 1; Zvl. vyd. 19/04, s. 42), přitom vyplývá, že taková podmínka není předpokladem překážky litispendence. Ve třetí části tohoto důvodu vzájemného kasačního opravného prostředku Komise uvádí, že Tribunál měl přinejmenším odmítnout žalobu ve věci T-277/00 z důvodu překážky litispendence v rozsahu, v němž se shodovala s žalobou ve věci T-231/00.

- 26 Comitato uvádí, že Komise měla sama ve svém vyjádření předloženém Tribunálu za to, že tato námitka nepřijatelnosti předpokládá, aby jedna žaloba byla podána po podání jiné žaloby, která se týká stejných účastníků řízení, má stejný předmět a je založena na stejných žalobních důvodech. Nyní, ve stadiu kasačního opravného prostředku, tedy Komise nemůže uplatňovat zcela nové důvody. Dále vzhledem k tomu, že Komise nepodala kasační opravný prostředek proti výše uvedenému usnesení Tribunálu *Gruppo ormezzatori del porto di Venezia a další v. Komise*, nemůže vznést tento důvod v rámci kasačního opravného prostředku proti rozsudku Tribunálu ve věci T-277/00.

Závěry Soudního dvora

- 27 Na rozdíl od toho, co tvrdí Comitato, je projednávaný důvod vzájemného kasačního opravného prostředku přijatelný. Okolnost, že Komise zastávala před Tribunálem na podporu své námitky nepřijatelnosti právní postoj odlišný od právního postoje, který zaujala ve svém vzájemném kasačním opravném prostředku, je totiž bezvýznamná, jelikož tento důvod vzájemného kasačního opravného prostředku vychází, stejně jako argumenty předložené Komisí v prvním stupni v rámci této námitky, z údajné překážky litispendence, pokud jde o věc T-277/00 ve vztahu k věci T-274/00.

- 28 I když totiž Komise u Soudního dvora tvrdí, že není vyžadováno, aby žalobní důvody směřující ke zrušení, které předložil jeden z žalobců, byly stejné, aby bylo možné konstatovat existenci překážky litispendence, zatímco před Tribunálem připustila nezbytnost takové totožnosti žalobních důvodů, je její teze ohledně překážky litispendence v podstatě totožná s tezí předloženou Tribunálu, a nejedná se tedy o nový důvod.
- 29 Výše uvedené usnesení Tribunálu Gruppo ormeggiatori del porto di Venezia a další v. Komise nebrání ani tomu, aby Soudní dvůr přezkoumal důvod vzájemného kasačního opravného prostředku předložený Komisí v souvislosti s rozhodnutím Tribunálu, jež se týká námitky překážky litispendence, kterou tento orgán vznesl ve věci T-277/00, jelikož toto usnesení neobsahuje posouzení přípustnosti žaloby v této posledně uvedené věci.
- 30 Pokud jde o meritorní stránku první části důvodu vzájemného kasačního opravného prostředku, která se týká překážky litispendence ve vztahu k věci T-274/00, Tribunál správně konstatoval, že jelikož vzalo Comitato v této věci svou žalobu zpět, jeho žaloba ve věci T-277/00 již nenaráží na překážku litispendence ve vztahu k věci T-274/00.
- 31 Je sice pravda, jak tvrdí Komise, že přípustnost žaloby musí být obecně posuzována vzhledem k situaci v okamžiku, kdy byla tato žaloba podána (viz v tomto smyslu rozsudek ze dne 18. dubna 2002, Španělsko v. Rada, C-61/96, C-132/97, C-45/98, C-27/99, C-81/00 a C-22/01, Recueil, s. I-3439, bod 23). To však nemění nic na tom, že podle judikatury přestane z důvodu odmítnutí žaloby jako nepřípustné existovat probíhající spor, který z ní plyne, takže překážka litispendence zaniká (viz v tomto smyslu rozsudek ze dne 27. října 1987, Diezler a další v. CES, 146/85 a 431/85, Recueil, s. 4283, bod 12).

- 32 Tak je tomu i tehdy, jak uvedla generální advokátka v bodě 50 svého stanoviska, pokud, stejně jako v projednávaném případě, projednávaný spor zanikne z toho důvodu, že žalobce vezme svou žalobu zpět. Na rozdíl od toho, co tvrdí Komise, zájem vyhnout se tomu, aby jednotlivci využívali této možnosti způsobem, který je v rozporu se zásadou hospodárnosti řízení, nevyžaduje, aby překážka litispence trvala i ve vztahu k žalobě, kterou vzal žalobce zpět. Tento zájem je totiž dostatečně chráněn uložením náhrady nákladů řízení žalobci podle čl. 69 odst. 5 prvního pododstavce jednacího řádu Soudního dvora nebo čl. 87 odst. 5 prvního pododstavce jednacího řádu Tribunálu.
- 33 První část projednávaného důvodu vzájemného kasačního opravného prostředku musí být tedy zamítnuta.
- 34 Pokud jde o druhou a třetí část tohoto důvodu vzájemného kasačního opravného prostředku, které se týkají překážky litispence ve vztahu k věci T-231/00, je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury nemohou důvody namířené proti odůvodnění rozhodnutí Tribunálu uvedeného jen pro úplnost zapříčinit zrušení tohoto rozhodnutí, takže jsou tyto důvody irelevantní (rozsudek ze dne 2. září 2010, Komise v. Deutsche Post, C-399/08 P, Sb. rozh. s. I-7831, bod 75 a citovaná judikatura).
- 35 Z bodu 43 napadeného rozsudku v tomto ohledu vyplývá, že Tribunál měl za to, že není povinen přezkoumat přípustnost žaloby podané Comitato z důvodu, že toto sdružení podalo žalobu ve věci T-277/00 společně s Coopservice, takže i kdyby byla údajná překážka litispence prokázána, neměla by žádný dopad na přípustnost této žaloby v rozsahu, v němž byla podána společností Coopservice, a zejména na žalobní důvody ve věci samé, které Tribunál v projednávané věci zkoumal, jelikož tyto žalobní důvody byly předloženy oběma žalobci společně.
- 36 Tyto úvahy, které nebyly Komisí zpochybněny, jsou v souladu s judikaturou vycházející z rozsudku ze dne 24. března 1993, CIRFS a další v. Komise (C-313/90, Recueil, s. I-1125).

- 37 Podle této judikatury, která vychází z důvodů hospodárnosti řízení [usnesení předsedy Soudního dvora ze dne 24. března 2009, *Cheminova a další v. Komise*, C-60/08 P(R), bod 34], totiž platí, že pokud je jedno rozhodnutí napadeno vícero žalobci a je prokázáno, že jeden z nich je aktivně legitimován, není třeba zkoumat právní zájem ostatních žalobců na podání žaloby.
- 38 Tato judikatura je založena na úvaze, že v takové situaci je v každém případě nezbytné přezkoumat opodstatněnost žaloby, takže je otázka, zda jsou všichni žalobci skutečně aktivně legitimováni, irelevantní.
- 39 Stejná logika se přitom uplatní v projednávaném případě.
- 40 V tomto ohledu je třeba zdůraznit, že zamítnutí žaloby sdružení Comitato, jež navrhuje Komise v rámci projednávaných částí, nemělo vliv na nutnost, aby Tribunál přezkoumal žalobní důvody uplatněné na podporu žaloby ve věci T-277/00. Tato žaloba byla totiž podána společně sdružením Comitato a společností Coopservice. Překážka litispence přitom v případě společnosti Coopservice neexistovala, takže Tribunál měl v každém případě přezkoumat všechny uvedené žalobní důvody, čímž bylo případné zamítnutí žaloby sdružení Comitato učiněno irelevantním.
- 41 I kdyby tedy odůvodnění uvedené jen pro úplnost v bodech 44 až 46 napadeného rozsudku bylo právně chybné, nemá takové zjištění žádný vliv na opodstatněnost zamítnutí výtek týkajících se námítky překážky litispence ve vztahu k věci T-231/00.

- 42 Za těchto podmínek je třeba konstatovat, že druhá a třetí část projednávaného důvodu vzájemného kasačního opravného prostředku jsou irelevantní.
- 43 S ohledem na výše uvedené je třeba první důvod vzájemného kasačního opravného prostředku Komise zamítnout.

K aktivní legitimační žalujících podniků v řízení před Tribunálem

Odůvodnění napadeného rozsudku

- 44 Tribunál rozhodl, že žalobci ve věcech T-254/00, T-270/00 a T-277/00 mají aktivní legitimační, a konstatoval zejména to, že jsou ve smyslu čl. 230 čtvrtého pododstavce ES sporným rozhodnutím osobně dotčeni.
- 45 V tomto ohledu měl Tribunál za to, že žalobci jsou jakožto dokonale identifikovatelní členové uzavřeného okruhu dostatečně individualizováni z důvodu zvláštního zásahu do jejich zájmů prostřednictvím povinnosti navrátit podporu, již stanoví toto rozhodnutí (body 76 až 92 napadeného rozsudku). Přezkumem systému kontroly státních podpor (body 94 až 99 tohoto rozsudku) a pravomoci vnitrostátních orgánů vykonat uvedené rozhodnutí (body 100 až 111 uvedeného rozsudku) Tribunál poté potvrdil posouzení uvedené v bodě 92 téhož rozsudku, podle kterého jsou žalobci osobně dotčeni (bod 93 tohoto rozsudku).

Argumentace účastníků řízení

- 46 Komise tvrdí, že prohlašuje-li rozhodnutí režim státních podpor za protiprávní a neslučitelný se společným trhem, pak okolnost, že toto rozhodnutí nařizuje navrácení podpor vyplacených na základě uvedeného režimu, nemůže mít za následek, že příjemci těchto podpor jsou osobně dotčeni. Tribunál totiž zaměnil pojem „příjemce režimu podpor“ s pojmem „příjemce zvýhodnění stanovených vnitrostátní právní úpravou“. Příjemci povinni navrátit podpory na základě tohoto rozhodnutí přitom nebyli v okamžiku přijetí sporného rozhodnutí identifikovatelní. Za tímto účelem bylo nezbytné určit, zda zvýhodnění, která získali, představují skutečně státní podpory ve smyslu článku 87 ES a zda byli skutečně na základě uvedeného rozhodnutí povinni získané podpory navrátit.
- 47 Komise kromě toho uvádí, že příslušnost k okruhu příjemců identifikovatelných v okamžiku přijetí sporného rozhodnutí není dostačující ke vzniku individuálního zájmu, jelikož tento individuální zájem předpokládá, že se příjemci nachází ve zvláštní situaci, která může Komisi přinutit k jejímu zohlednění, což nebyl případ projednávané věci.
- 48 Dále přístup Tribunálu má podle Komise za následek, že příjemci režimu podpor jsou podle judikatury vyplývající z rozsudku ze dne 9. března 1994, TWD Textilwerke Deggendorf (C-188/92, Recueil, s. I-833, body 24 až 26), povinni napadnout u Tribunálu rozhodnutí Komise i v případě, kdy nemají jistotu, že budou skutečně povinni navrátit získaná zvýhodnění.
- 49 Pokud jde o úvahy uvedené v bodě 94 a následujících napadeného rozsudku, Komise tvrdí, že Tribunál neprávem zamítl kritérium uvedené Komisí, podle kterého příjemci podpory nejsou osobně dotčeni, pokud je podpora poskytnuta automaticky na základě obecného režimu. Konečně, pokud jde o důvody uvedené v bodě 100 a následujících tohoto rozsudku, Komise je toho názoru, že Tribunál nevzal v potaz judikaturu

Soudního dvora. Pokud totiž Komise obecným a abstraktním způsobem rozhodne o režimu podpor, který prohlásí za neslučitelný se společným trhem, a nařídí navrácení podpor přijatých v rámci tohoto režimu, členskému státu následně přísluší za účelem vymáhání protiprávních podpor ověřit individuální situaci každého dotčeného podniku.

- 50 Podle Comitato a Italgas Tribunál správně uznal aktivní legitimaci žalujících podniků.

Závěry Soudního dvora

- 51 Tribunál měl právem za to, že žalující podniky mají aktivní legitimaci, jelikož jsou sporným rozhodnutím osobně dotčeny z důvodu zvláštního zásahu do jejich právního postavení prostřednictvím příkazu k navrácení dotčených podpor.
- 52 Zaprvé, podle ustálené judikatury totiž mohou jiné subjekty než adresáti rozhodnutí tvrdit, že jsou osobně dotčeny, pouze tehdy, zasahuje-li toto rozhodnutí z důvodu určitých vlastností, které jsou pro ně specifické, nebo faktické situace, která je vymezuje vzhledem ke všem ostatním osobám, a tím je individualizuje způsobem obdobným tomu, jakým by byl individualizován adresát rozhodnutí (viz rozsudky ze dne 15. července 1963, Plaumann v. Komise, 25/62, Recueil, s. 197, 223, a ze dne 29. dubna 2004, Itálie v. Komise, C-298/00 P, Recueil, s. I-4087, bod 36 a citovaná judikatura).

- 53 Zadruhé, skuteční příjemci individuálních podpor, které byly poskytnuty v rámci režimu podpor a jejichž navrácení Komise nařídila, jsou proto osobně dotčeni ve smyslu čl. 230 čtvrtého pododstavce ES (viz v tomto smyslu rozsudek ze dne 19. října 2000, *Itálie a Sardegna Lines v. Komise*, C-15/98 a C-105/99, Recueil, s. I-8855, bod 34, a výše uvedený rozsudek *Itálie v. Komise*, body 38 a 39).
- 54 Argumenty uplatněné Komisí nemohou tento závěr vyvrátit.
- 55 Je třeba bez dalšího zamítnout tvrzení, podle kterého povinnost navrácení stanovená sporným rozhodnutím dostatečně neindividualizuje žalobce v okamžiku přijetí tohoto rozhodnutí. Toto tvrzení vychází jednak z předpokladu, že skutečné navrácení bude provedeno v pozdější fázi, ve které by mělo být zjištěno, zda přijatá zvýhodnění skutečně představují státní podpory, jež musí být navraceny, a jednak ze skutečnosti, že podmínky umožňující považovat příjemce za součást omezeného okruhu nejsou splněny.
- 56 Jak přitom uvedla generální advokátka v bodech 71 až 82 svého stanoviska, příkaz k navrácení se již osobně dotýká všech příjemců dotčeného režimu v rozsahu, v němž jsou od okamžiku přijetí sporného rozhodnutí vystaveni nebezpečí, že zvýhodnění, která získali, budou vymáhána zpět, a je tak dotčeno jejich právní postavení. Tito příjemci jsou tedy součástí omezeného okruhu (viz v tomto smyslu rozsudek ze dne 17. září 2009, *Koninklijke FrieslandCampina*, C-519/07 P, Sb. rozh. s. I-8495, bod 54), aniž je nezbytné zkoumat další podmínky týkající se situací, ve kterých rozhodnutí Komise neobsahuje příkaz k navrácení. Kromě toho možnost, že zvýhodnění, která byla prohlášena za protiprávní, nebudou později vymáhána od jejich příjemců, nevyklučuje, že tito příjemci budou považováni za osobně dotčené.

- 57 Je třeba rovněž odmítnout argument Komise, podle kterého „paradoxním a nežádoucím účinkem“ uznání přípustnosti žalob proti jejímu rozhodnutí nařizujícím navrácení státních podpor je, že příjemci státních podpor jsou nuceni bezodkladně napadnout uvedené rozhodnutí, a to dokonce dříve než se dozví, zda povede k nařízení navrácení, které se jich týká. Tento argument byl již v téměř totožném znění uplatněn Komisí ve věci, v níž byl vydán výše uvedený rozsudek Itálie v. Komise (bod 31), aniž byl přijat.
- 58 Možnost jednotlivce namítat v rámci vnitrostátního řízení neplatnost ustanovení obsažených v aktech Unie zajisté předpokládá, že neměl právo podat přímou žalobu na základě článku 230 ES proti těmto ustanovením, jejichž důsledky pocítuje, aniž měl možnost domáhat se jejich zrušení (v tomto smyslu viz výše uvedený rozsudek TWD Textilwerke Deggendorf, bod 23, a rozsudek ze dne 29. června 2010, E a F, C-550/09, Sb. rozh. s. I-6213, body 45 a 46). Z téže judikatury nicméně vyplývá, že taková přímá žaloba musí být bez jakýchkoli pochyb přípustná (viz výše uvedený rozsudek E a F, bod 48, a rozsudek ze dne 17. února 2011, Bolton Alimentari, C-494/09, Sb. rozh. s. I-647, bod 23).
- 59 Jednotlivci nacházející se v situaci žalobců jsou tedy povinni napadnout rozhodnutí u Tribunálu za účelem ochrany svých zájmů pouze tehdy, pokud je třeba mít za to, že taková žaloba je bez jakýchkoli pochyb přípustná. Pokud totiž o přípustnosti přímé žaloby takového jednotlivce není pochyb, je důvodné od něj očekávat, že tuto žalobu podá ve lhůtě dvou měsíců stanovené za tímto účelem v článku 230 ES.
- 60 Kromě toho je třeba poznamenat, že důvody uvedené v bodech 76 až 92 napadeného rozsudku mohou samy o sobě právně dostatečným způsobem odůvodnit závěr Tribunálu, uvedený v bodě 92 tohoto rozsudku, podle kterého jsou žalobci osobně dotčeni sporným rozhodnutím.

- 61 Nicméně vzhledem k tomu, že napadený rozsudek ve svém bodě 251 odkazuje na úvahy rozvinuté v bodech 100 až 111 tohoto rozsudku a že tyto úvahy jsou Komisí napadeny v rámci projednávaného důvodu vzájemného kasačního opravného prostředku, je třeba již uvést, že tyto úvahy jsou stíženy nesprávným právním posouzením.
- 62 Tribunál měl totiž v bodě 106 napadeného rozsudku zejména za to, že nelze připustit, aby dotyčný členský stát mohl při výkonu rozhodnutí Komise týkajícího se protiprávního režimu podpor ověřovat v každém jednotlivém případě, zda jsou splněny podmínky použití čl. 87 odst. 1 ES.
- 63 Je však třeba připomenout, že v případě programu podpor se Komise může omezit na prostudování charakteristik dotčeného programu, aby v odůvodnění rozhodnutí posoudila, zda z důvodu podmínek, které tento program stanoví, zajišťuje příjemcům podstatnou výhodu vzhledem k jejich soutěžitelům a může podstatně prospět podnikům, které se účastní obchodu mezi členskými státy. Komise tak není povinna v rozhodnutí, které se týká takového programu, provést analýzu podpory poskytnuté v každém jednotlivém případě na základě takového režimu. Individuální situaci každého dotčeného podniku je třeba ověřovat pouze ve stadiu navrácení podpor (viz rozsudek ze dne 7. března 2002, *Itálie v. Komise*, C-310/99, Recueil, s. I-2289, body 89 a 91).
- 64 Závěry Tribunálu uvedené v bodech 104 až 106 napadeného rozsudku jsou tedy v rozporu s judikaturou, podle které platí, že pokud Komise obecným a abstraktním způsobem rozhodne o režimu státních podpor, který prohlásí za neslučitelný se společným trhem, a nařídí navrácení částek přijatých v rámci tohoto režimu, členskému státu přísluší ověřit individuální situaci každého podniku dotčeného takovým procesem navrácení.

- 65 Výtky Komise týkající se úvah Tribunálu rozvinutých v bodech 100 až 111 tohoto rozsudku nemají každopádně vliv na výrok uvedeného rozsudku, a musí být tedy považovány za irelevantní (viz v tomto smyslu zejména rozsudek ze dne 12. července 2001, Komise a Francie v. TF1, C-302/99 P a C-308/99 P, Recueil, s. I-5603, body 27 až 29).
- 66 Druhý důvod vzájemného kasačního opravného prostředku Komise nemůže být tedy přijat.

K aktivní legitimaci sdružení Comitato

Odůvodnění napadeného rozsudku

- 67 Tribunál měl v bodě 114 napadeného rozsudku za to, že s ohledem na judikaturu vyplývající z výše uvedeného rozsudku CIRFS a další v. Komise není povinen přezkoumávat aktivní legitimaci sdružení Comitato. V bodě 115 napadeného rozsudku navíc konstatoval, že Comitato je každopádně takto legitimováno v rozsahu, v němž jedná namísto svých členů, jejichž žaloby měly být prohlášeny za přípustné.

Argumentace účastníků řízení

- 68 Ve svém třetím důvodu vzájemného kasačního opravného prostředku Komise Tribunálu vytýká, že nesprávně použil judikaturu týkající se sdružení podniků na organizaci zastupující sdružení, jako je Comitato. Nic dále neumožňuje předpokládat, že dotčená sdružení skutečně Comitato pověřila zajištěním ochrany svých zájmů.

69 Podle Comitato Tribunál správně uznal jeho aktivní legitimaci.

Závěry Soudního dvora

70 Úvodem je třeba uvést, že – jak bylo připomenuto v bodě 34 tohoto rozsudku – důvody namířené proti odůvodnění rozhodnutí Tribunálu uvedeného jen pro úplnost nemohou zapříčinit zrušení tohoto rozhodnutí, a musí být tedy považovány za irelevantní.

71 Z bodu 114 napadeného rozsudku v tomto ohledu vyplývá, že Tribunál měl za to, že není povinen přezkoumávat aktivní legitimaci Comitato z důvodu, že žalující podnik Coopservice má aktivní legitimaci.

72 Tato úvaha založená na aktivní legitimaci společnosti Coopservice, kterou Komise před Soudním dvorem nezpochybňuje, je, jak vyplývá z bodů 37 až 40 tohoto rozsudku, v souladu s judikaturou vycházející z výše uvedeného rozsudku CIRFS a další v. Komise.

73 I kdyby tedy odůvodnění obsažené v bodě 115 napadeného rozsudku bylo právně chybné, je třeba zdůraznit, že takové zjištění nemá žádný vliv na opodstatněnost posouzení výtky týkající se aktivní legitimace Comitato.

- 74 Za těchto podmínek je třeba konstatovat, že třetí důvod vzájemného kasačního opravného prostředku je irelevantní.
- 75 Třetí důvod vzájemného kasačního opravného prostředku Komise je tedy třeba zamítnout.

K právnímu zájmu žalobců na podání žaloby k Tribunálu

- 76 Ve svém čtvrtém důvodu vzájemného kasačního opravného prostředku Komise Tribunálu vytýká, že nepřezkoumal právní zájem žalobců na podání žaloby k Tribunálu a neodmítl jejich žaloby jako nepřípustné z důvodu neexistence takového zájmu.
- 77 Tento důvod vzájemného kasačního opravného prostředku není opodstatněný. Na rozdíl od toho, co tvrdí Komise, se právní zájem žalobců na podání žaloby nezakládá na pouhé možnosti, že vnitrostátní orgány by jim mohly zaslat příkaz k navrácení. Přijetí sporného rozhodnutí totiž změnilo právní postavení každého ze žalobců v rozsahu, v němž toto rozhodnutí prohlásilo podpory poskytnuté v rámci dotčeného režimu podpor, které již získali, za neslučitelné se společným trhem a nařídilo jejich navrácení. Od přijetí sporného rozhodnutí tak musely žalující podniky v zásadě očekávat, že budou povinny navrátit již získanou podporu, čímž je odůvodněn jejich právní zájem na podání žaloby. Komise přitom nepředložila důkazy umožňující mít za to, že bylo vyloučeno, aby jim byl zaslán příkaz k navrácení.
- 78 S ohledem na výše uvedené musí být vzájemný kasační opravný prostředek Komise zamítnut v plném rozsahu.

K hlavním kasačním opravným prostředkům

- 79 Navrhovatelé na podporu svých kasačních opravných prostředků a společnost Coop-service v rámci svého vzájemného kasačního opravného prostředku uplatňují důvody, které lze v podstatě rozdělit do šesti skupin, jež se týkají zaprvé kompenzačního charakteru dotčených zvýhodnění, zadruhé kritérií ovlivnění obchodu a narušení hospodářské soutěže, čl. 86 odst. 2 ES a zásady zákazu diskriminace, zatřetí čl. 87 odst. 3 písm. c) a d) ES, začtvrté čl. 87 odst. 2 písm. b) a odst. 3 písm. b) ES, zapáté článku 14 nařízení č. 659/1999 a zašesté a na posledním místě článku 15 téhož nařízení.

K článku 15 nařízení č. 659/1999 – kvalifikace jako „nová podpora“

Odůvodnění napadeného rozsudku

- 80 Tribunál v bodech 357 až 367 napadeného rozsudku zamítl žalobní důvody směřující proti spornému rozhodnutí, jež vycházely z porušení článku 15 nařízení č. 659/1999 a podle kterých musela být sporná zvýhodnění poskytovaná na základě zákonů č. 206/1995 a č. 30/1997 kvalifikována jako „existující podpory“, takže desetiletá promlčecí lhůta uplynula. Tribunál se v tomto ohledu opřel zejména o okolnost, že zvýhodnění stanovená zákonem č. 590/1971, jehož účinnost byla prodloužena zákonem č. 463/1972, již nebyla od 1. července 1973 poskytována a zvýhodnění stanovená zákony č. 502/1978, č. 102/1977 a č. 573/1977 byla poskytována do 31. prosince 1981. Zvýhodnění, jež jsou předmětem sporného rozhodnutí, tak nijak nesouvisela se

zvýhodněními poskytovanými dříve na základě uvedených zákonů, což brání tomu, aby prvně uvedená zvýhodnění byla kvalifikována jako „existující podpory“.

Argumentace účastníků řízení

- ⁸¹ Comitato a Hotel Cipriani ve svém pátém důvodu kasačních opravných prostředků a Coopservice ve svém sedmém důvodu vzájemného kasačního opravného prostředku uvádějí, že se Tribunál dostatečně nevypořádal s otázkou, kdy byl režim úlev na sociálních příspěvcích zaveden, a nevzal v potaz kontinuitu tohoto režimu existujícího již po desetiletí. Uvedený režim byl totiž zaveden zákonem č. 463/1972. Poté platil v Benátkách zvláštní zákon č. 171/1973, který upravil základní rozhodnutí o úlevách na sociálních příspěvcích. Rozsah těchto úlev byl určen odkazem na právní předpisy, které platily pro Mezzogiorno. Základní rozhodnutí upravené ve zvláštním zákoně č. 171/1973 nebylo ovšem nikdy zrušeno.

Závěry Soudního dvora

- ⁸² Uvedené důvody kasačních opravných prostředků a vzájemného kasačního opravného prostředku, které je třeba přezkoumat na prvním místě, musí být zamítnuty. Je totiž třeba uvést, že žádný z těchto navrhovatelů nekritizuje zjištění Tribunálu uvedené v bodě 360 napadeného rozsudku, podle kterého zvýhodnění stanovená zákonem č. 590/1971, č. 463/1972, č. 102/1977, č. 573/1977 a č. 502/1978 již nebyla po 1. červenci 1973 nebo 1. lednu 1982 poskytována. Je tedy třeba mít za to, že mezi těmito zvýhodněními a zvýhodněními poskytovanými na základě zákonů č. 30/1997 a č. 206/1995 neexistovala žádná kontinuita, takže tyto posledně uvedené nemohou být kvalifikovány jako existující podpory, jelikož ve skutečnosti představují nové podpory.

Ke kompenzačnímu charakteru

Odůvodnění napadeného rozsudku

- 83 Tribunál v bodech 179 až 198 napadeného rozsudku zamítl žalobní důvody, podle kterých sporné rozhodnutí nesprávně kvalifikovalo dotčené úlevy na sociálních příspěvcích jako „podpory“ a přitom opomenulo jejich kompenzační charakter. Tribunál s odkazem na judikaturu Soudního dvora zejména konstatoval, že okolnost, že se členský stát snaží jednostrannými opatřeními přiblížit podmínky hospodářské soutěže existující v určitém hospodářském odvětví podmínkám převládajícím v jiných členských státech, nemůže těmto opatřením odejmout charakter podpory (body 181 až 184 uvedeného rozsudku).

Argumentace účastníků řízení

- 84 První část prvního důvodu kasačních opravných prostředků Comitato a Hotel Cipriani a vzájemného kasačního opravného prostředku Coopservice, jakož i první důvod kasačního opravného prostředku Italgas směřují proti odůvodnění uvedenému v bodech 179 až 198 napadeného rozsudku, jež se týká neexistence kompenzačního charakteru poskytnutých zvýhodnění.
- 85 Navrhovatelé v tomto ohledu Tribunálu vytýkají, že nezohlednil kompenzační charakter sporných opatření. Podle jejich názoru existuje úzká souvislost mezi cílem podpory zaměstnanosti na jedné straně a znevýhodněními a dodatečnými náklady, kterým tato opatření vystavují dotyčné subjekty, na straně druhé. Nevýhody, kterým

jsou vystaveni příjemci dotčených úlev na sociálních příspěvcích, musí být posouzeny vzhledem k nákladům, které by uvedené podniky nesly, kdyby působily na pevnině, a nikoliv vzhledem k průměrným nákladům podniků Společenství.

- 86 Tribunál se kromě toho dopustil nesprávného právního posouzení, když nepoukázal na rozpor v odůvodnění, kterým je stíženo sporné rozhodnutí, jež v bodě 92 svého odůvodnění připustilo, že úlevy na sociálních příspěvcích měly v případě podniku ASPIV kompenzovat dodatečné náklady tohoto podniku. Napadený rozsudek je stejně tak stížen vadou spočívající v nedostatečném odůvodnění, jelikož Tribunál připustil, že existují specifické situace, ve kterých kompenzace znevýhodnění zbavuje dané opatření jeho charakteru zvýhodnění, aniž však dostatečně vysvětlil, proč tomu tak v projednávané věci není.
- 87 Hotel Cipriani dodává, že Tribunál měl zohlednit skutečnost, že úleva na sociálních příspěvcích souvisí s politikou záchrany centra Benátek, která nemůže vést k přesnému výpočtu výhod a nevýhod vyplývajících z omezení spojených se zvláštní situací tohoto města. Tribunál namísto toho, aby řádně zohlednil dvě studie, z nichž se jedna týká zejména zatížení odvětví hoteliérství, vytýkal společnosti Hotel Cipriani, že neprokázala výši dodatečných nákladů, kterým musela čelit v porovnání s ostatními hotely nacházejícími se v Itálii nebo v zahraničí a které měly být kompenzovány poskytnutými zvýhodněními.
- 88 Italská republika má rovněž za to, že Tribunál nezohlednil kompenzační charakter poskytnutých zvýhodnění. Poskytnutí těchto zvýhodnění je odůvodněno hospodářským kritériem. Tento členský stát totiž srovnává italské orgány se soukromým podnikem a sociální příspěvky s pojistným a uvádí, že soukromý podnik by v takovém případě, o jaký se jedná v projednávané věci, snížil pojistné. Podle Italské republiky rovněž existuje přímá souvislost mezi uvedenými zvýhodněními a situací, které jsou dotčené podniky vystaveny a která se vyznačuje zvláště vysokými náklady na pracovní sílu.

- 89 Komise žádá Soudní dvůr, aby zamítl projednávané důvody kasačního opravného prostředku a vzájemného kasačního opravného prostředku jako neopodstatněné a nahradil odůvodnění té části úvah Tribunálu, ve které uvádí, že ve zvláštních situacích může kompenzační charakter zvýhodnění odstranit charakter podpory ve smyslu článku 87 ES.

Závěry Soudního dvora

- 90 Tribunál měl v bodech 181 až 184 napadeného rozsudku právem za to, že údajný kompenzační charakter zvýhodnění poskytnutých v rámci dotčeného režimu neumožňuje vyloučit jejich kvalifikaci jako „podpor“ ve smyslu článku 87 ES.
- 91 V tomto ohledu je třeba uvést, že podle ustálené judikatury jsou za státní podpory považovány zásahy, které mohou v jakékoli formě přímo nebo nepřímo zvýhodňovat podniky nebo které musejí být považovány za hospodářské zvýhodnění, které by podnik-příjemce nezískal za obvyklých podmínek na trhu (výše uvedený rozsudek Komise v. Deutsche Post, bod 40 a citovaná judikatura).
- 92 Soudní dvůr na jedné straně upřesnil, že státní zásah nespadá pod čl. 87 odst. 1 ES, pokud musí být takový zásah považován za náhradu představující protihodnotu plnění uskutečněných podniky pověřenými službou obecného hospodářského zájmu za účelem plnění povinností veřejné služby, takže tyto podniky ve skutečnosti nejsou finančně zvýhodněny, a účinkem tohoto zásahu tedy není poskytnout těmto podnikům výhodnější soutěžní postavení oproti konkurenčním podnikům (viz v tomto smyslu výše uvedený rozsudek Komise v. Deutsche Post, bod 41 a citovaná judikatura).

- 93 Na straně druhé však Hotel Cipriani ani Italgas v rámci svého prvního důvodu kasačních opravných prostředků netvrdí, že tyto podmínky jsou v jejich případě splněny. Naopak tvrdí, že okolnost, že dotčená zvýhodnění by měla kompenzovat dodatečné náklady spojené se zvláštními podmínkami, kterým jsou subjekty usazené v Benátkách vystaveny, zbavuje tato zvýhodnění charakteru podpory.
- 94 V tomto ohledu je třeba nejprve připomenout, že důvody, o které se opatření podpory opírá, nejsou dostačující k tomu, aby se na takové opatření nevztahovala bez dalšího kvalifikace „podpory“ ve smyslu článku 87 ES. Odstavec 1 tohoto ustanovení totiž nerozlišuje podle důvodů nebo cílů státních zásahů, ale definuje je podle jejich účinků (viz v tomto smyslu rozsudek ze dne 3. března 2005, Heiser, C-172/03, Sb. rozh. s. I-1627, bod 46 a citovaná judikatura).
- 95 Je třeba dodat, že podle ustálené judikatury nemůže okolnost, že se členský stát snaží jednostrannými opatřeními přiblížit podmínky hospodářské soutěže existující v určitém hospodářském odvětví podmínkám převládajícím v jiných členských státech, odejmout těmto opatřením charakter podpory (výše uvedené rozsudky Itálie v. Komise, bod 61 a citovaná judikatura, a Heiser, bod 54).
- 96 Jak Tribunál správně uvedl v bodech 183 a 184 napadeného rozsudku, tato judikatura se uplatní rovněž v případě opatření určených ke kompenzaci případných znevýhodnění, kterým jsou vystaveny podniky usazené v určitém regionu členského státu. Samotné znění Smlouvy o ES, která ve svém čl. 87 odst. 3 písm. a) a c) označuje za státní podpory, které mohou být prohlášeny za slučitelné se společným trhem, „podpory, které mají napomáhat hospodářskému rozvoji oblastí“, jakož i „podpory, které mají usnadnit rozvoj [...] některých oblastí“, totiž uvádí, že zvýhodnění, jejichž dosah je omezen na část území členského státu, na který se vztahují pravidla v oblasti státních podpor, mohou představovat selektivní výhody (viz rozsudek ze dne 6. září 2006, Portugalsko v. Komise, C-88/03, Sb. rozh. s. I-7115, bod 60).

- 97 S ohledem na tyto úvahy mohl Tribunál v souladu s právem zamítnout žalobní důvody uplatněné na podporu žalob na neplatnost vycházející z údajného kompenzačního charakteru dotčených zvýhodnění, aniž byl povinen přezkoumat hypotetické situace – odlišné od situací, jež nastaly v projednávané věci – ve kterých by kompenzační charakter některých opatření mohl tato zvýhodnění zbavit charakteru podpor.
- 98 Tribunál se kromě toho nedopustil nesprávného právního posouzení, když nepoukázal na rozpor v odůvodnění sporného rozhodnutí, které v případě podniku ASPIV ve svém bodě 92 připouští, že úlevy na sociálních příspěvcích mají kompenzovat dodatečné náklady.
- 99 Je třeba uvést, že Komise v daném bodě 92 nerozhodla, že kompenzační charakter úlev na sociálních příspěvcích je zbavuje jejich povahy podpory. Komise naopak dospěla k závěru, že se použije výjimka stanovená v čl. 86 odst. 2 ES. Z bodu 92 sporného rozhodnutí tedy nevyplývá, že údajný kompenzační charakter poskytnutých zvýhodnění je zbavuje, pokud jde o ASPIV, charakteru podpory. Rozhodnutí Komise proto není stíženo vadou spočívající v rozporném odůvodnění, jež by měl Tribunál sankcionovat.
- 100 S ohledem na výše uvedené vychází zjištění Tribunálu, podle kterého dotčené úlevy na sociálních příspěvcích představují podpory ve smyslu čl. 87 odst. 1 ES, již z odůvodnění uvedeného v bodech 181 až 184 napadeného rozsudku, podle něhož cíl kompenzace konkurenčních znevýhodnění podniků usazených v Benátkách a Chioggia sledovaný úlevami na sociálních příspěvcích nemůže tato zvýhodnění zbavit jejich charakteru podpory ve smyslu čl. 87 odst. 1 ES. Výtky vůči bodům 185 až 195 uvedeného rozsudku tedy směřují proti odůvodnění uvedenému jen pro úplnost, a jsou tedy

podle judikatury připomenuté v bodě 65 tohoto rozsudku irelevantní. Z téhož důvodu není třeba zkoumat nutnost nahradit odůvodnění, pokud jde o důvody uvedené v bodech 185 až 187 uvedeného rozsudku, jak o to Komise Soudní dvůr požádala.

- 101 Konečně, pokud jde o vyjádření Italské republiky, že Tribunál měl použít kritérium soukromého subjektu, stačí uvést, že srovnání s takovým subjektem není relevantní, neboť jak uvedla generální advokátka v bodě 121 svého stanoviska, soukromý subjekt by nesledoval cíle, které jsou sledovány dotčenými úlevami na sociálních příspěvcích.
- 102 S ohledem na všechny výše uvedené úvahy musí být první část prvního důvodu kasačních opravných prostředků Comitato a Hotel Cipriani a vzájemného kasačního opravného prostředku Coopservice, jakož i první důvod kasačního opravného prostředku Italgas zamítnuty.

Ke kritériím ovlivnění obchodu uvnitř Společenství a narušení hospodářské soutěže, procesním povinností Komise v rámci přezkumu dotčených podpor, zásadě zákazu diskriminace a čl. 86 odst. 2 ES

Odůvodnění napadeného rozsudku

- 103 Tribunál v bodech 199 až 253 napadeného rozsudku zamítl žalobní důvody uplatněné na podporu žalob na neplatnost vycházející z porušení čl. 87 odst. 1 ES, zásady zákazu

diskriminace a povinnosti uvést odůvodnění. Tribunál v tomto ohledu vycházel zejména ze zvláštností přezkumu víceodvětvového režimu podpor a neexistence specifických informací o žalobcích.

Argumentace účastníků řízení

- 104 Druhá část prvního důvodu kasačního opravného prostředku, jakož i druhý důvod kasačního opravného prostředku Comitato, druhá část prvního důvodu kasačního opravného prostředku Hotel Cipriani, druhý, třetí a čtvrtý důvod kasačního opravného prostředku Italgas a druhá část prvního důvodu vzájemného kasačního opravného prostředku, jakož i druhý důvod vzájemného kasačního opravného prostředku Coopservice směřují proti odůvodnění uvedenému v bodech 199 až 253 napadeného rozsudku.
- 105 Navrhovatelé, jakož i Coopservice a Italská republika Tribunálu vytýkají, že porušil zásadu zákazu diskriminace a nesprávně vymezil procesní povinnosti, které má Komise při přezkumu dotčeného režimu podpor. Tribunál totiž připustil, že Komise mohla v případě některých obecních podniků provést individuální analýzu ovlivnění obchodu uvnitř Společenství a narušení hospodářské soutěže, aniž by musela stejným způsobem postupovat v případě ostatních podniků a odvětví. Jak však vyplývá z informací poskytnutých během fáze přezkumu, jež Tribunál zkreslil, tyto ostatní podniky a odvětví se nacházejí ve stejné situaci. Tribunál kromě toho porušil povinnost uvést odůvodnění a pravidla upravující důkazní břemeno. Tribunál konečně chybně vyložil sporné rozhodnutí a opomenul konstatovat, že toto rozhodnutí není dostatečně odůvodněno k tomu, aby je vnitrostátní orgány mohly provést. Ve svém druhém důvodu vzájemného kasačního opravného prostředku Coopservice tvrdí, že napadený rozsudek je v rozporu s čl. 86 odst. 2 ES v rozsahu, v němž toto ustanovení nebylo vůči ní uplatněno.

- 106 Podle Komise je třeba tyto důvody kasačních opravných prostředků a vzájemného kasačního opravného prostředku zamítnout. Pokud jde o nesprávné použití pravidel upravujících důkazní břemeno, Komise nicméně připouští, že judikatura, na kterou je odkazováno v bodech 208 a 233 napadeného rozsudku, není relevantní, a nemůže tedy přispět k odůvodnění tam uvedených úvah. Komise tedy žádá Soudní dvůr, aby nahradil ostatní důvody přijetím úvah založených na zvláštностech, které charakterizují přezkum víceodvětového režimu podpor.

Závěry Soudního dvora

- 107 Za účelem posouzení důvodů kasačních opravných prostředků a vzájemného kasačního opravného prostředku uplatněných vůči odůvodnění napadeného rozsudku uvedenému v bodech 199 až 253 uvedeného rozsudku je třeba nejprve přezkoumat úvahy Tribunálu ohledně působnosti sporného rozhodnutí, a poté úvahy týkající se procesních povinností, jež musí Komise dodržovat při přezkumu víceodvětového režimu podpor.

– Působnost a odůvodnění sporného rozhodnutí

- 108 Navrhovatelé v podstatě Tribunálu vytýkají, že nesprávně vyložil sporné rozhodnutí a měl neprávem za to, že toto rozhodnutí je dostatečně přesné k tomu, aby je vnitrostátní orgány mohly provést.
- 109 V posledně uvedeném ohledu navrhovatelé tvrdí, že sporné rozhodnutí neuvádí kritéria, podle kterých mohou vnitrostátní orgány určit, zda úleva na sociálních příspěvcích skutečně pro svého příjemce představuje podporu neslučitelnou se společným

trhem. Dopisy Komise ze srpna a října 2001, které zaslala italským orgánům v rámci provádění sporného rozhodnutí, byly totiž nezbytné za účelem poskytnutí kritérií vyžadovaných pro výkon uvedeného rozhodnutí vůči podnikům, jež jsou příjemci dotčeného režimu podpor. Tribunál, který měl za to, že tyto dopisy zapadají pouze do rámce loajální spolupráce mezi tímto orgánem a vnitrostátními orgány, nesprávně připustil, že Komise namísto toho, aby ve svém rozhodnutí uvedla všechny skutečnosti nezbytné k provedení tohoto rozhodnutí, mohla za tímto účelem použít pouze dopisy.

- 110 Komise dále nemůže přijmout rozhodnutí, které se obecně omezuje na velmi abstraktní posouzení, ale v některých případech obsahuje analýzu jednotlivých případů, aniž toto rozhodnutí doplňuje bližšími údaji o jeho působnosti umožňujícími jeho provedení vnitrostátními orgány.
- 111 Vzhledem k těmto výtkám je třeba připomenout, že Tribunál měl v bodě 251 napadeného rozsudku za to, že vnitrostátním orgánům nepřísluší při výkonu sporného rozhodnutí v každém jednotlivém případě ověřit, zda jsou podmínky pro použití čl. 87 odst. 1 ES splněny. Z bodů 100 až 111 uvedeného rozsudku, na které odkazuje jeho bod 251, rovněž vyplývá, že Tribunál vyložil sporné rozhodnutí tak, že vylučuje kvalifikaci podpor, a tedy navrácení, pouze v případě úlev na sociálních příspěvcích, které jsou v souladu s pravidlem *de minimis*. S ohledem na tyto úvahy Tribunál rozhodl, jak jasně vyplývá z bodů 251 a 252 uvedeného rozsudku, že sporné rozhodnutí je dostatečně přesné a odůvodněné k tomu, aby je vnitrostátní orgány mohly provést.
- 112 Tato analýza působnosti sporného rozhodnutí je nicméně stížena vadou spočívající v nesprávném právním posouzení.

- 113 Podle článku 5 sporného rozhodnutí má totiž Italská republika přijmout všechna opatření nezbytná k tomu, aby od příjemců získala zpět „podpory, které nejsou slučitelné se společným trhem“. Splnění této povinnosti v důsledku toho předpokládá, že bude nejprve prokázáno, že poskytnutá zvýhodnění mohou být kvalifikována jako státní podpory. Články 1 až 3 tohoto rozhodnutí uvádějí podpory slučitelné se společným trhem a podpory, které jsou s tímto trhem neslučitelné, a v článku 4 tohoto rozhodnutí je konstatováno, že v případě společenství zde uvedených poskytnutá zvýhodnění nepředstavují podpory. Jak Tribunál správně uvedl v bodě 103 napadeného rozsudku, zvýhodnění, která jsou v souladu s pravidlem *de minimis*, jsou vyloučena z kvalifikace jako státní podpory.
- 114 Z výkladu bodů 49 a 50 odůvodnění sporného rozhodnutí plyne, že toto rozhodnutí se v případě kritérií ovlivnění obchodu uvnitř Společenství a narušení hospodářské soutěže omezilo na analýzu charakteristik dotčeného režimu podpor. Komise totiž pouze ověřila, zda některé podniky přijímající úlevy na sociálních příspěvcích v rámci tohoto režimu vykonávají hospodářské činnosti, které mohou ovlivnit obchod mezi členskými státy a narušit hospodářskou soutěž, jelikož takové ověření stačilo k určení její pravomoci k provedení analýzy slučitelnosti uvedeného režimu se společným trhem.
- 115 Vnitrostátní orgány proto před tím, než přistoupily ke zpětnému vymáhání zvýhodnění, musely nutně v každém jednotlivém případě ověřit, zda poskytnuté zvýhodnění mohlo v případě jeho příjemce narušit hospodářskou soutěž a ovlivnit obchod uvnitř Společenství, neboť jinak by toto doplňující ověření, které je nezbytné pro kvalifikaci jednotlivých získaných zvýhodnění jako státních podpor, nemohlo být provedeno.
- 116 Stejně tak je závěr Tribunálu, podle kterého je sporné rozhodnutí dostatečně odůvodněno k tomu, aby je vnitrostátní orgány mohly provést, stížen nesprávným právním posouzením. Z bodů 251 a 252 napadeného rozsudku totiž vyplývá, že tento

závěr Tribunál učinil právě na základě svého nesprávného výkladu působnosti tohoto rozhodnutí, podle kterého vnitrostátní orgány nemusí v každém jednotlivém případě ověřit, zda poskytnuté zvýhodnění mohlo v případě jeho příjemce narušit hospodářskou soutěž a ovlivnit obchod uvnitř Společenství.

- 117 Jak přitom vyplývá z bodů 61 až 64 tohoto rozsudku, tento výklad Tribunálu je v rozporu s judikaturou týkající se povinností vnitrostátních orgánů při výkonu rozhodnutí Komise.
- 118 Je však třeba připomenout, že i když odůvodnění rozsudku Tribunálu vykazuje porušení práva Unie, ale jeho výrok se z jiných právních důvodů jeví jako opodstatněný, nemůže takové porušení vést ke zrušení tohoto rozsudku a je třeba nahradit odůvodnění (viz v tomto smyslu rozsudek ze dne 9. září 2008, FIAMM a další v. Rada a Komise, C-120/06 P a C-121/06 P, Sb. rozh. s. I-6513, bod 187 a citovaná judikatura).
- 119 S ohledem na obsah a působnost sporného rozhodnutí a s přihlédnutím k bodům 61 až 64 a 113 až 117 tohoto rozsudku je tak třeba přezkoumat, zda je toto rozhodnutí dostatečně odůvodněno k tomu, aby je vnitrostátní orgány mohly provést.
- 120 V tomto ohledu je třeba poznamenat, že ověření individuální situace každého dotčeného příjemce, jež přísluší vnitrostátním orgánům, musí být dostatečně vymezeno rozhodnutím Komise o režimu podpor, jež je doplněno příkazem k navrácení. Jak vyplývá z bodu 196 stanoviska generální advokátky, takové rozhodnutí musí zaprvé umožnit jasnou identifikaci své působnosti. Jak tvrdí navrhovatelé, takové rozhodnutí musí zadruhé obsahovat všechny základní prvky pro jeho provedení vnitrostátními

orgány, čímž je vyloučeno, aby byl skutečný obsah tohoto rozhodnutí stanoven až později, a to prostřednictvím výměny dopisů mezi Komisí a vnitrostátními orgány.

121 Sporné rozhodnutí se s ohledem na tyto zásady jeví jako dostatečně odůvodněné. Jak totiž uvedla generální advokátka v bodech 197 a 198 svého stanoviska, z odůvodnění tohoto rozhodnutí dostatečně jasným způsobem vyplývá, že pokud jde o otázku, zda úlevy na sociálních příspěvcích mohly narušit hospodářskou soutěž a ovlivnit obchod uvnitř Společenství, Komise se zjevně omezila na posouzení dotčeného režimu podpor jako takového. Vnitrostátní orgány tak byly povinny v každém jednotlivém případě přezkoumat, zda poskytnutá zvýhodnění mohla narušit hospodářskou soutěž a ovlivnit obchod uvnitř Společenství. Naopak pokud jde o případný kompenzační charakter poskytnutých zvýhodnění, zjištění obsažené ve sporném rozhodnutí, podle kterého tento charakter nezpochybnuje kvalifikaci těchto zvýhodnění jako podpor, je obecně platné, a zavazuje tak vnitrostátní orgány.

122 Dopisy Komise ze srpna a října 2001 nemohou být proto považovány za důkaz nedostatečného odůvodnění sporného rozhodnutí.

123 Tyto dopisy ani nestanovily později skutečný obsah sporného rozhodnutí.

124 Jak uvádí Italgas, Komise sice v daných dopisech uvedla, že poskytnutá zvýhodnění nepředstavují pro některé subjekty v určitých odvětvích státní podpory z důvodu neexistence ovlivnění obchodu mezi členskými státy. Taková vysvětlení, jejichž cílem je

objasnit použití podmínek pojmu státní podpory na jednotlivé případy, však spadají do rámce stanoveného sporným rozhodnutím.

- 125 Pokud by bylo naproti tomu vyžadováno, aby rozhodnutí, které nařizuje navrácení protiprávních podpor, nezbytně obsahovalo takové specifikace, možnost přiznaná Komisi judikaturou připomenutou v bodě 63 tohoto rozsudku, aby posoudila režim podpor podle jeho obecných charakteristik, by byla zpochybněna. Zásada loajální spolupráce mezi Komisí a členskými státy by byla rovněž ohrožena, pokud by Komise neměla možnost poskytnout informace za účelem usnadnění řádného splnění povinností vyplývajících z takového rozhodnutí dotčným členským státem. Dopisy, které Komise v projednávaném případě zaslala vnitrostátním orgánům, spadají tedy – jak Tribunál správně připustil v bodě 252 napadeného rozsudku – do rámce loajální spolupráce mezi Komisí a vnitrostátními orgány.
- 126 S ohledem na výše uvedené úvahy je třeba konstatovat, že Tribunál nesprávně vyložil působnost sporného rozhodnutí, ale že toto pochybení nemůže vést ke zrušení napadeného rozsudku, jelikož se toto rozhodnutí jeví dostatečně odůvodněným k tomu, aby vnitrostátní orgány mohly splnit povinnosti, které z něj vyplývají.
- 127 Výtky směřující proti této části napadeného rozsudku musí být proto zamítnuty.

– Procesní povinnosti Komise

- 128 Navrhovatelé vytýkají Tribunálu, že měl nesprávně za to, že Komise splnila procesní povinnosti, které měla při přezkumu dotčeného režimu podpor. Navrhovatelé zejména tvrdí, že Komise popřela místní charakter služeb a porušila čl. 86 odst. 2, jakož

i zásadu zákazu diskriminace tím, že zkoumala individuální situaci obecních podniků, aniž postupovala stejně v případě soukromých podniků nacházejících se v obdobných situacích. Navrhovatelé kromě toho Tribunálu vytýkají zkrácení důkazů.

¹²⁹ Za účelem posouzení těchto výtek je třeba úvodem uvést, že Tribunál se v bodech 209 a 228 až 231 napadeného rozsudku opíral o judikaturu týkající se přezkumu režimů podpor, aby dospěl k závěru, že Komise není v zásadě povinna provést přezkum jednotlivých odvětví, na která se vztahuje dotčený režim.

¹³⁰ Tyto úvahy jsou v souladu s judikaturou Soudního dvora, podle které se Komise v případě režimu podpor může za účelem ověření, zda tento režim obsahuje prvky podpory, omezit na zkoumání obecných charakteristických znaků dotčeného režimu, aniž je povinna přezkoumat každý konkrétní případ použití (viz zejména výše uvedený rozsudek Itálie a Sardegna Lines v. Komise, bod 51; rozsudky ze dne 29. dubna 2004, Řecko v. Komise, C-278/00, Recueil, s. I-3997, bod 24, a ze dne 15. prosince 2005, Unicredito Italiano, C-148/04, Sb. rozh. s. I-11137, bod 67).

¹³¹ Zprvée, navrhovatelé vytýkají Tribunálu, že měl neprávem za to, jak vyplývá z bodů 224, 235 a 249 napadeného rozsudku, že Komise může v rámci přezkumu režimu podpor uplatňovat domněnku o existenci podmínek pro použití pojmu „státní podpora“, tedy v projednávané věci ovlivnění obchodu mezi členskými státy a narušení hospodářské soutěže.

- 132 Zajisté je nesporné, že pojem „státní podpora“ má právní povahu a musí být vykládán na základě objektivních skutečností a že Komise nemá posuzovací pravomoc, pokud jde o kvalifikaci opatření jako „státní podpory“ ve smyslu čl. 87 odst. 1 ES, ale podléhá v zásadě v plném rozsahu soudnímu přezkumu (viz v tomto smyslu rozsudek ze dne 22. prosince 2008, *British Aggregates v. Komise*, C-487/06 P, Sb. rozh. s. I-10515, body 111 a 112).
- 133 Úvahy Tribunálu související jak se zvláštnostmi přezkumu režimu státních podpor, tak s povahou poskytnutých zvýhodnění jakožto provozních podpor však mohou samy o sobě právně dostatečným způsobem odůvodnit závěry uvedené v bodech 249 a 250 napadeného rozsudku, takže projednávaná výtky je v každém případě irelevantní.
- 134 Na jedné straně je totiž podle judikatury Komise povinna nikoliv prokázat existenci skutečného dopadu podpor na obchod mezi členskými státy a skutečné narušení hospodářské soutěže, ale pouze přezkoumat, zda mohou tyto podpory uvedený obchod ovlivnit a narušit hospodářskou soutěž (rozsudek ze dne 15. prosince 2005, *Itálie v. Komise*, C-66/02, Sb. rozh. s. I-10901, bod 111).
- 135 Na straně druhé se Tribunál opřel jak o zvláštnosti přezkumu režimu podpor, tak o povahu poskytnutých zvýhodnění jakožto provozních podpor. Pokud jde o první bod, Tribunál, který dotčený režim posoudil vzhledem k jeho obecným charakteristikám, v bodech 246 až 250 napadeného rozsudku v souladu se zde citovanou judikaturou Soudního dvora konstatoval, že nízká částka podpory nebo okolnost, že většina příjemců vykonává své činnosti na místní úrovni, nemohou mít za následek, že podpory poskytnuté na základě tohoto režimu by nemohly ovlivnit obchod mezi členskými státy a narušit hospodářskou soutěž.

- ¹³⁶ Pokud jde o druhý bod, je třeba připomenout, že provozní podpory, tedy podpory, jejichž účelem je, stejně jako v případě předmětných podpor, osvobodit podnik od nákladů, které by obvykle musel nést v rámci svého běžného řízení nebo svých běžných činností, v zásadě narušují podmínky hospodářské soutěže (viz rozsudek ze dne 19. září 2000, Německo v. Komise, C-156/98, Recueil, s. I-6857, bod 30).
- ¹³⁷ Výtka, podle níž Tribunál neprávem přiznal Komisi možnost použít domněnku, pokud jde o ovlivnění obchodu mezi členskými státy a narušení hospodářské soutěže, nemá tedy v žádném případě vliv na výrok napadeného rozsudku, a musí být proto v souladu s judikaturou připomenutou v bodě 65 tohoto rozsudku považována za irelevantní.
- ¹³⁸ Zadruhé, navrhovatelé Tribunálu vytýkají, že měl neprávem za to, že povinnost předložit důkaz o tom, že dotčená zvýhodnění nepředstavují podpory ve smyslu čl. 87 odst. 1 ES, mají italské orgány.
- ¹³⁹ Z analýzy uvedené v bodech 209 až 211 napadeného rozsudku a následného přezkumu však vyplývá, že k závěrům uvedeným v bodech 249 až 251 tohoto rozsudku Tribunál dospěl nikoliv na základě skutečnosti, že důkazní břemeno nese Italská republika, ale na základě zvláštností přezkumu režimu státních podpor a relevance informací obdržených za účelem tohoto přezkumu. Zdá se, že pouhá zmínka v bodě 232 uvedeného rozsudku, že rozložení důkazního břemene podléhá dodržení procesních povinností Komise a dotyčného členského státu, nemá tudíž vliv na přezkum, jaký provedl Tribunál, a neumožňuje tedy vykládat napadený rozsudek tak, že ukládá členským státům povinnost předložit důkaz, že podmínky charakterizující pojem „státní podpora“ nejsou splněny.

- 140 Výtka vycházející z porušení důkazního břemene se tudíž opírá o nesprávný výklad napadeného rozsudku, a musí být tedy zamítnuta jako neopodstatněná.
- 141 Zatřetí, navrhovatelé tvrdí, že rozsudek Tribunálu i sporné rozhodnutí jsou stíženy vadou spočívající v nedostatečném odůvodnění a jsou v rozporu se zásadou zákazu diskriminace. S obecními podniky na jedné straně a soukromými podniky, jež se nacházejí ve srovnatelné situaci, na straně druhé bylo zacházeno diskriminačně. Italgas a Hotel Cipriani vykonávají stejně jako obecní podniky striktně místní činnosti, čímž je vyloučeno, aby zvýhodnění, jejichž jsou příjemci, mohla ovlivnit obchod uvnitř Společenství.
- 142 S ohledem na informace, které jí byly sděleny, měla Komise povinnost individuálně přezkoumat, zda v případě některých odvětví a podniků mohla dotčená zvýhodnění ovlivnit obchod uvnitř Společenství a narušit hospodářskou soutěž, nebo zda se měla použít výjimka stanovená v čl. 86 odst. 2 ES. Komise měla přinejmenším požádat vnitrostátní orgány o doplňující informace, jak učinila v případě obecních podniků.
- 143 Navrhovatelé v tomto ohledu odkazují zejména na studie provedené COSES v roce 1998, jež jsou zmíněny v bodě 9 napadeného rozsudku, jakož i na dopisy města Benátky ze dne 18. května 1998 a italské vlády ze dne 23. ledna a 10. června 1999, jež byly Komisi zaslány během přezkumu dotčeného režimu podpor. Tyto dopisy obsahují jasné údaje, podle nichž nebezpečí, že obchod uvnitř Společenství bude ovlivněn nebo hospodářská soutěž narušena, neexistuje v případě některých odvětví a podniků, a to s ohledem na místní charakter jejich činností. Zvláště pokud jde o hoteliérství, je třeba trhy místně vymezit, protože turisté zvolí nejprve teritoriální cíl a poté hotel či restauraci. Vzhledem k tomu, že se hotely v Benátkách nenacházejí v soutěžním vztahu k hotelům v jiných městech, nemohly dotčené úlevy na sociálních příspěvcích ovlivnit obchod uvnitř Společenství. Coopservice dále uvádí, že je pověřena poskytováním

služby obecného hospodářského zájmu, a v rámci svého druhého důvodu vzájemného kasačního opravného prostředku tvrdí, že napadený rozsudek je v rozporu s čl. 86 odst. 2 ES.

¹⁴⁴ Vzhledem k těmto výtkám je třeba uvést, že se v projednávaném případě nejedná o určení toho, zda zvýhodnění poskytnutá žalujícími podnikům skutečně narušila hospodářskou soutěž a ovlivnila obchod uvnitř Společenství. Je třeba pouze přezkoumat, zda Komise byla z důvodu, že provedla analýzu individuální situace obecních podniků, povinna změnit na základě zásady zákazu diskriminace svůj přístup založený na přezkumu dotčeného režimu podle jeho obecných charakteristik také v případě žalujících podniků a odvětví, ve kterých jsou tyto podniky činné, a to s ohledem na informace, které ve vztahu k nim obdržela.

¹⁴⁵ Z napadeného rozsudku tak vyplývá, že ohledně situace společností Hotel Cipriani, Italgas a Coopservice Tribunál přezkoumal studie COSES a výše uvedené dopisy a v bodech 214 až 216 a 241 uvedeného rozsudku konstatoval, že Komisi nebyla během vyšetřovacího řízení předložena žádná specifická informace ohledně těchto podniků, jež by mohla vést ke vzniku procesní povinnosti zohlednit jejich individuální situaci.

¹⁴⁶ Pokud jde dále o situaci v odvětví stavebnictví, obchodu, hoteliérství a služeb obecného hospodářského zájmu, je třeba uvést, že Tribunál měl po přezkumu informací poskytnutých těmito studii a dopisy v bodě 240 napadeného rozsudku za to, že rovněž v případě těchto odvětví neexistují specifické informace, jež by mohly vést ke vzniku procesní povinnosti Komise žádat italské orgány o informace ohledně těchto odvětví.

- 147 Naproti tomu, jak Tribunál konstatoval v bodech 244 a 245 napadeného rozsudku, pokud jde o obecní podniky, existovaly sice neúplné, ale specifické informace, na jejichž základě byla Komise povinná informovat se o nich u uvedených orgánů.
- 148 Tribunál proto v bodech 242 až 245, jakož i 249 a 250 uvedeného rozsudku dospěl k závěru, že Komise nebyla povinná změnit v případě společností Hotel Cipriani, Italgas a Coopservice, jakož i odvětví stavebnictví, obchodu, hoteliérství a služeb obecného hospodářského zájmu svůj přístup spočívající v přezkumu obecných charakteristik dotčeného režimu a že sporné rozhodnutí je v tomto ohledu dostatečně odůvodněno a není v rozporu se zásadou zákazu diskriminace.
- 149 Vzhledem k tomu, že navrhovatelé zpochybňují tyto závěry Tribunálu, je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury z článku 225 ES a čl. 58 prvního pododstavce statutu Soudního dvora vyplývá, že jedině Tribunál je příslušný zjistit skutkový stav, kromě případu, kdy věcná nesprávnost jeho zjištění vyplývá z písemností ve spise, které mu byly předloženy, a dále tento skutkový stav posoudit. Pokud Tribunál zjistil nebo posoudil skutkový stav, je Soudní dvůr na základě článku 225 ES příslušný k výkonu přezkumu právní kvalifikace tohoto skutkového stavu a právních důsledků, které z něj Tribunál vyvodil (výše uvedený rozsudek *British Aggregates v. Komise*, bod 96 a citovaná judikatura).
- 150 Soudní dvůr není naproti tomu příslušný ke zjišťování skutkového stavu ani v zásadě k přezkoumávání důkazů, které Tribunál přijal na podporu tohoto skutkového stavu (viz v tomto smyslu výše uvedený rozsudek *British Aggregates v. Komise*, bod 97 a citovaná judikatura).

- 151 Výtky, podle nichž měl Tribunál s ohledem na specifické informace předložené Komisí v průběhu vyšetřovacího řízení dospět k závěru, že Komise byla v případě některých odvětví nebo podniků povinna provést přezkum jednotlivých případů nebo se obrátit na italské orgány za účelem získání doplňujících informací, tak musí být odmítnuty jako nepřípustné v rozsahu, v němž směřují proti skutkovým posouzením Tribunálu.
- 152 Vzhledem k tomu, že Italgas vytýká Tribunálu zkreslení důkazů, je třeba připomenout, že jestliže navrhovatel tvrdí, že Tribunál zkreslil důkazy, musí na základě článku 225 ES, čl. 51 prvního pododstavce statutu Soudního dvora a čl. 112 odst. 1 prvního pododstavce písm. c) jednacího řádu Soudního dvora přesně označit důkazy, které byly údajně zkresleny, a prokázat nesprávnou analýzu, která podle jeho názoru vedla Tribunál k takovému zkreslení (rozsudek ze dne 17. června 2010, Lafarge v. Komise, C-413/08 P, Sb. rozh. s. I-5361, bod 16 a citovaná judikatura).
- 153 O takové zkreslení se jedná, pokud se posouzení existujících důkazů jeví zjevně nesprávné, aniž byly uplatněny nové důkazy (výše uvedený rozsudek Lafarge v. Komise, bod 17).
- 154 Italgas v tomto ohledu odkazuje na dopisy italských orgánů ze dne 23. ledna a 10. června 1999 a města Benátky ze dne 18. května 1998.
- 155 Pokud jde zaprvé o dopisy italských orgánů ze dne 23. ledna 1999 a města Benátky ze dne 18. května 1998, je třeba uvést, že Italgas dostatečně podrobně neuvádí, že výklad uvedených dopisů učiněný Tribunálem je v rozporu s obsahem těchto dokumentů, aby Soudnímu dvoru umožnila ověřit, zda se posouzení těchto dopisů jeví jako zjevně

nesprávné (viz obdobně rozsudek ze dne 10. ledna 2011, Activision Blizzard Germany v. Komise, C-260/09 P, Sb. rozh. s. I-419, bod 52).

- ¹⁵⁶ Italgas pouze bez jakéhokoli specifického odkazu na znění těchto dopisů uvádí, že z nich vyplývá, že jejich autoři uplatnili, „byť jen obecně“, místní charakter některých odvětví, což vylučuje, aby sociální výhody poskytnuté těmto odvětvím mohly mít vliv na obchod uvnitř Společenství. Dále je třeba uvést, že Tribunál zaujal v bodech 214 až 216, jakož i 240 a 241 napadeného rozsudku stanovisko právě k těmto dokumentům, aniž obecná tvrzení společnosti Italgas mohla prokázat, že toto posouzení se jeví jako zjevně nesprávné.
- ¹⁵⁷ Pokud jde zadruhé o dopis italských orgánů ze dne 10. června 1999, na který Italgas odkazuje konkrétně tím, že doslovně uvádí část daného dopisu, o níž tvrdí, že byla Tribunálem zkreslena, je třeba uvést, že Tribunál v souvislosti s tímto dopisem v bodě 214 napadeného rozsudku konstatoval, že „italská vláda [...] se postavila za žádost o výjimku na základě čl. 86 odst. 2 ES ve prospěch obecních podniků [...]“.
- ¹⁵⁸ Italgas přitom nepopírá toto zjištění Tribunálu, ale zpochybňuje závěr v bodech 243 a 244 napadeného rozsudku, jenž vychází ze všech vyjádření a dokumentů předaných Komisi během správního řízení, podle kterého Komise nebyla při neexistenci přesných informací ohledně žalujících podniků povinna žádat vnitrostátní orgány o dodatečné informace, aby ověřila, zda podmínky pro použití čl. 87 odst. 1 ES týkající se ovlivnění obchodu uvnitř Společenství a dopadu na hospodářskou soutěž byly splněny v jednotlivých dotyčných odvětvích činnosti, v nichž jsou činné žalující podniky.

- 159 Za těchto podmínek je zjevné, že Tribunál nezkreslil důkazy, ale že se Italgas – jak uvedla generální advokátka v bodě 174 svého stanoviska – ve skutečnosti domáhá nového posouzení těchto důkazů, což je mimo pravomoc Soudního dvora.
- 160 Je tudíž třeba dospět k závěru, že se Tribunál nedopustil nesprávného právního posouzení, když konstatoval, že Komise nebyla při neexistenci specifických informací ohledně žalujících podniků a odvětví, ve kterých jsou tyto podniky činné, povinna na základě zásady zákazu diskriminace změnit svůj přístup založený na přezkumu dotčeného režimu podpor podle jeho obecných charakteristik a provést analýzu jejich individuální situace. Při neexistenci takových specifických informací není ani třeba zkoumat, zda Komise musela změnit tento postoj na základě své povinnosti provést pečlivý a nestranný přezkum.
- 161 S ohledem na výše uvedené musí být druhá část prvního důvodu kasačního opravného prostředku a druhý důvod kasačního opravného prostředku sdružení Comitato, druhá část prvního důvodu kasačního opravného prostředku společnosti Hotel Cipriani, druhý, třetí a čtvrtý důvod kasačního opravného prostředku společnosti Italgas, jakož i druhá část prvního důvodu vzájemného kasačního opravného prostředku a druhý důvod vzájemného kasačního opravného prostředku společnosti Coopservice zamítnuty.

K článku 87 odst. 3 písm. c) a d) ES a povinnosti uvést odůvodnění

Odůvodnění napadeného rozsudku

- 162 Tribunál v bodech 280 až 314 napadeného rozsudku zamítl žalobní důvody předložené na podporu žalob na neplatnost vycházející z nesprávného použití čl. 87 odst. 3 písm. c) ES a z nedostatku odůvodnění. I když Tribunál připustil, že Komise se ve

zvláštních případech může od svých sdělení a pokynů odchytil, zejména konstatoval, že v projednávaném případě nebyla povinna takto postupovat. Sporné rozhodnutí je dostatečně odůvodněno. Povaha úlev na sociálních příspěvcích, tedy povaha provozních podpor, brání v každém případě tomu, aby mohly být přípustné v rámci takové odchylky.

- 163 V bodech 322 až 329 napadeného rozsudku Tribunál zamítl žalobní důvody, podle kterých Komise neprávem odmítla použít výjimku týkající se kulturní politiky, jež je stanovena v čl. 87 odst. 3 písm. d) ES. Tribunál se v tomto ohledu opřel zejména o skutečnost, že podmínky uplatnění dotčených úlev na sociálních příspěvcích nezajišťují sledování kulturních cílů, a rovněž měl za to, že Komise neporušila zásada zákazu diskriminace, když uplatnila uvedenou výjimku na Consorzio Venezia Nuova, a nikoliv na žalobce.

Argumentace účastníků řízení

- 164 Zprvé, Comitato ve svém třetím důvodu kasačního opravného prostředku a Hotel Cipriani ve svém druhém důvodu kasačního opravného prostředku, jakož i Coop-service ve svém třetím důvodu vzájemného kasačního opravného prostředku tvrdí, že Tribunál nesprávně vyložil čl. 87 odst. 3 písm. c) ES. Tribunál skutečně nepřezkoumal využití prostoru pro uvážení Komise. Tribunál přezkoumal pouze případnou existenci „specifických“ nebo „nových“ důvodů, jež mohou odůvodnit poskytnutí dotčených zvýhodnění, aniž skutečně přezkoumal, zda Komise byla povinna použít *ad hoc* uvedené ustanovení. Cíl poskytnutí těchto zvýhodnění se přitom plně shoduje s cíli režimu regionálních podpor Společenství. Podle Italské republiky měl Tribunál zrušit

sporné rozhodnutí z důvodu porušení článku 253 ES. Bylo možné přiznat výjimku stanovenou v čl. 87 odst. 3 písm. c) ES, aniž byla nezbytná změna pokynů vypracovaných v této souvislosti Komisí.

- 165 Zadruhé, Comitato ve svém čtvrtém důvodu kasačního opravného prostředku a Hotel Cipriani ve svém třetím důvodu kasačního opravného prostředku, jakož i Coopservice ve svém čtvrtém důvodu vzájemného kasačního opravného prostředku tvrdí, že Tribunál porušil čl. 87 odst. 3 písm. d) ES. Všechny hospodářské subjekty v historickém centru Benátek byly vystaveny dodatečným nákladům stanoveným z důvodu cíle zachování kulturního dědictví tohoto města. Dotčená úleva na sociálních příspěvcích snižuje náklady na pracovní sílu, čímž tak usnadňuje práce nezbytné k zachování tohoto kulturního dědictví. Odůvodnění napadeného rozsudku je kromě toho rozporné, neboť Tribunál připustil použití tohoto ustanovení v případě Consorzio Venezia Nuova, jež byla chybně považována za obecní podnik.
- 166 Podle Komise musí být tyto důvody kasačních opravných prostředků a vzájemného kasačního opravného prostředku zamítnuty.

Závěry Soudního dvora

- 167 Důvody kasačních opravných prostředků a vzájemného kasačního opravného prostředku vycházející z nesprávného výkladu čl. 87 odst. 3 písm. c) a d) ES Tribunálem, jenž je uveden v bodech 280 až 314 a 322 až 329 napadeného rozsudku, musí být zamítnuty.
- 168 Pokud jde zaprvé o výklad čl. 87 odst. 3 písm. c) ES, je třeba uvést, že na rozdíl od toho, co tvrdí navrhovatelé, Tribunál v bodech 307 až 309 napadeného rozsudku podrobně přezkoumal využití prostoru pro uvážení Komise v rámci použití *ad hoc* tohoto ustanovení. Tribunál v tomto ohledu přezkoumal existenci případných nesprávných

posouzení a správně dospěl k závěru, že se Komise mohla k odůvodnění odmítnutí použít výjimku stanovenou v tomto ustanovení oprávněně opřít o okolnost, že se v projednávané věci jednalo o provozní podpory podniků. Jak totiž Tribunál správně uvedl v bodě 286 tohoto rozsudku, takové podpory, jež v zásadě narušují podmínky hospodářské soutěže, mohou být podle sdělení Komise o způsobu uplatnění čl. [87] odst. 3 písm. a) a c) [ES] na regionální podpory ze dne 12. srpna 1988 (Úř. věst. C 212, s. 2) a pokynů pro regionální podpory zveřejněných v roce 1998 (Úř. věst. C 74, s. 9) povoleny pouze výjimečně. Jak ale Tribunál uvedl v bodě 309 uvedeného rozsudku, žalobci neprokázali existenci zvláštních okolností umožňujících mít za to, že bez ohledu na okolnost, že dotčené podpory mají povahu provozních podpor, mělo být jejich poskytnutí povoleno na základě uvedené výjimky.

¹⁶⁹ Tribunál měl kromě toho v bodech 310 a 311 napadeného rozsudku právem za to, že sporné rozhodnutí je dostatečně odůvodněno. Jak totiž uvedl, Komise v sedmdesátém třetím a sedmdesátém čtvrtém bodě odůvodnění tohoto rozhodnutí uvedla důvody bránící změně existujících sdělení a pokynů – vycházela z důvodů, pro které nebylo použito čl. 87 odst. 3 písm. c) ES v projednávané věci odůvodněné.

¹⁷⁰ Pokud jde zadruhé o použití čl. 87 odst. 3 písm. d) ES, Tribunál právem zamítl žalobní důvody předložené proti spornému rozhodnutí. Zaprvé, zjištění Tribunálu, podle něhož Komise mohla vyloučit použití uvedeného ustanovení z důvodu neexistence dostatečně úzké souvislosti mezi úlevami na sociálních příspěvcích a zachováním kulturního dědictví, totiž neobsahuje nesprávné právní posouzení.

- 171 Zadruhé, odůvodnění napadeného rozsudku není rozporné. Jak totiž Tribunál správně uvedl v bodě 327 tohoto rozsudku, situace Consorzio Venezia Nuova nebyla srovnatelná se situací žalobců, jelikož předmětem činnosti tohoto subjektu byla právě realizace zásahů, o kterých rozhodl stát, aby se zajistilo zachování historického, uměleckého a architektonického dědictví Benátek. Otázka, zda Tribunál správně kvalifikoval Consorzio Venezia Nuova jako obecní podnik, či nikoliv, je tedy irelevantní.

K článku 87 odst. 2 písm. b) a odst. 3 písm. b) ES

Odůvodnění napadeného rozsudku

- 172 Tribunál v bodech 337 až 342 napadeného rozsudku zamítl žalobní důvody směřující proti spornému rozhodnutí vycházející z porušení čl. 87 odst. 2 písm. b) a odst. 3 písm. b) ES a článku 253 ES. Tribunál v tomto ohledu konstatoval, že Komise nepřekročila meze své posuzovací pravomoci a sporné rozhodnutí je dostatečně odůvodněno.

Argumentace účastníků řízení

- 173 Coopservice ve svém pátém důvodu vzájemného kasačního opravného prostředku tvrdí, že Tribunál porušil uvedená ustanovení. Poskytnutá zvýhodnění jsou totiž součástí souboru opatření, jejichž cílem je zachování Benátek, tedy významného

projektu evropského zájmu. Tribunál kromě toho nezohlednil jev „acqua alta“, který je třeba považovat za přírodní pohromu nebo mimořádnou událost ve smyslu čl. 87 odst. 2 písm. b) ES.

174 Komise v tomto ohledu nezaujala stanovisko.

Závěry Soudního dvora

175 Výtky formulované Coopservice v rámci tohoto důvodu vzájemného kasačního opravného prostředku musí být zamítnuty. Pokud jde o čl. 87 odst. 2 písm. b) ES, Tribunál právem rozhodl, že se výjimka stanovená v tomto ustanovení na projednávaný případ nevztahuje, jelikož dotčené úlevy na sociálních příspěvcích jsou přiměřené mzdovému fondu a nesměřují k náhradě škod způsobených přírodními pohromami nebo jinými mimořádnými událostmi, jak vyžaduje uvedené ustanovení. Podle judikatury mohou být totiž na základě této výjimky zhojena pouze znevýhodnění přímo způsobená přírodními pohromami nebo jinými mimořádnými událostmi (rozsudky ze dne 11. listopadu 2004, Španělsko v. Komise, C-73/03, bod 37, a ze dne 23. února 2006, Atzeni a další, C-346/03 a C-529/03, Sb. rozh. s. I-1875, bod 79).

176 Pokud jde o čl. 87 odst. 3 písm. b) ES, Tribunál přezkoumal využití prostoru pro uvážení Komise a správně dospěl k závěru, že Komise nepřekročila meze své posuzovací pravomoci, když měla za to, že výjimku určenou na podporu uskutečnění významného projektu společného evropského zájmu nelze v projednávaném případě použít, neboť z dotčeného režimu podpor mají prospěch pouze subjekty usazené v Benátkách.

- 177 Konečně, na rozdíl od toho, co tvrdí Coopservice, Tribunál řádně přezkoumal argument vycházející ze zvláštní situace Benátek, takže napadený rozsudek není v tomto ohledu stížen vadou spočívající v nedostatečném odůvodnění.

K článku 14 nařízení č. 659/1999

Odůvodnění napadeného rozsudku

- 178 Tribunál měl v bodech 385 až 399 napadeného rozsudku za to, že sporné rozhodnutí tím, že ve svém článku 5 stanoví navrácení podpor, jež byly prohlášeny za protiprávní, není v rozporu s článkem 14 nařízení č. 659/1999. Tribunál zejména poznamenává, že podle článku 14 nařízení č. 659/1999 a judikatury stanovené v tomto ohledu platí, že shledá-li Komise, že podpora není slučitelná se společným trhem, musí nařídít její navrácení. Příkaz k navrácení podpory není v projednávaném případě v rozporu s žádnou obecnou zásadou práva Společenství.

Argumentace účastníků řízení

- 179 Comitato ve svém šestém důvodu kasačního opravného prostředku a Hotel Cipriani ve svém čtvrtém důvodu kasačního opravného prostředku, jakož i Coopservice ve svém šestém důvodu vzájemného kasačního opravného prostředku Tribunálu vytýkají, že nezohlednil skutečnost, že prohlášení Komise, že podpora je neslučitelná se společným trhem, nevede automaticky k jejímu navrácení. Komise má totiž prostor

pro uvážení, v rámci kterého musí nad rámec právních úvah posoudit řadu skutečností, jako jsou důvěra v legalitu podpor, charakter podpor, zvláštnost míst, specifická situace příjemců a finanční dopad.

- ¹⁸⁰ Komise poznamenává, že Tribunál správně uznal, že navrácení podpory, jež byla prohlášena za neslučitelnou se společným trhem, je logickým důsledkem zjištění její protiprávnosti a příkaz k navrácení podpory není v projednávaném případě v rozporu s žádnou obecnou zásadou.

Závěry Soudního dvora

- ¹⁸¹ Tyto důvody kasačních opravných prostředků a vzájemného kasačního opravného prostředku je třeba zamítnout jako neopodstatněné. Tribunál totiž zcela v souladu s judikaturou Soudního dvora uvedenou v bodě 387 napadeného rozsudku uznal, že příkaz k navrácení protiprávní podpory je logickým důsledkem zjištění její protiprávnosti.
- ¹⁸² Tribunál měl dále při přezkumu důvodů předložených žalobci právem za to, že v projednávaném případě není třeba, aby Komise upustila od vydání příkazu k navrácení podpor, jež byly prohlášeny za protiprávní. Tribunál totiž v bodech 391 až 394 napadeného rozsudku uvedl, že žalobci neprokázali existenci zvláštních okolností umožňujících mít za to, že bez ohledu na skutečnost, že dotčené podpory mají povahu provozních podpor, neměla Komise nařídít jejich navrácení.

- 183 Konečně je třeba také připomenout, že příkaz k navrácení obsažený ve výroku sporného rozhodnutí se vztahuje na státní podpory, jež byly tímto rozhodnutím prohlášeny za neslučitelné se společným trhem, a vnitrostátním orgánům ukládá povinnost nejprve s ohledem na úvahy uvedené v bodech 113 až 121 tohoto rozsudku prokázat, že poskytnutá zvýhodnění představují pro příjemce státní podpory.
- 184 S ohledem na všechny výše uvedené úvahy je třeba hlavní kasační opravné prostředky, jakož i vzájemný kasační opravný prostředek Coopservice zamítnout.

K nákladům řízení

- 185 Článek 122 první pododstavec jednacího řádu Soudního dvora stanoví, že není-li kasační opravný prostředek opodstatněný, Soudní dvůr rozhodne o nákladech řízení. Podle čl. 69 odst. 2 uvedeného jednacího řádu, který se na řízení o kasačním opravném prostředku použije na základě článku 118 téhož jednacího řádu, se účastníku řízení, který neměl úspěch ve věci, uloží náhrada nákladů řízení, pokud to účastník řízení, který měl ve věci úspěch, požadoval. Podle druhého pododstavce uvedeného čl. 69 odst. 2 Soudní dvůr rozhodne o rozdělení nákladů, je-li neúspěšných účastníků řízení více. Odstavec 3 první pododstavec téhož článku 69 však stanoví, že Soudní dvůr může rozdělit náklady nebo rozhodnout, že každý z účastníků řízení ponese vlastní náklady, pokud každý účastník měl ve věci částečně úspěch i neúspěch.
- 186 Vzhledem k tomu, že Comitato, Hotel Cipriani, Italgas a Coopservice neměly ve svých návrhových žádáních v projednávané věci úspěch, je třeba jim rovným dílem uložit náhradu nákladů řízení o hlavních kasačních opravných prostředcích a o vzájemném kasačním opravném prostředku Coopservice.

- 187 Vzhledem k tomu, že Komise neměla, pokud jde o její vzájemný kasační opravný prostředek, ve věci úspěch, je důvodné jí uložit náhradu nákladů řízení o tomto vzájemném kasačním opravném prostředku.
- 188 Konečně, podle čl. 69 odst. 4 prvního pododstavce jednacího řádu Soudního dvora ponese Italská republika vlastní náklady řízení.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (třetí senát) rozhodl takto:

- 1) **Kasační opravné prostředky sdružení Comitato „Venezia vuole vivere“, společnosti Hotel Cipriani Srl a společnosti Società Italiana per il gas SpA (Italgas), jakož i vzájemný kasační opravný prostředek společnosti Coopservice – Servizi di fiducia Soc. coop. rl se zamítají.**
- 2) **Vzájemný kasační opravný prostředek Evropské komise se zamítá.**
- 3) **Sdružení Comitato „Venezia vuole vivere“, společnost Hotel Cipriani Srl, společnost Società Italiana per il gas SpA (Italgas) a společnost Coopservice – Servizi di fiducia Soc. coop. rl ponese rovným dílem náklady řízení o hlavních kasačních opravných prostředcích a o vzájemném kasačním opravném prostředku společnosti Coopservice – Servizi di fiducia Soc. coop. rl.**
- 4) **Evropské komisi se ukládá náhrada nákladů řízení o jejím vzájemném kasačním opravném prostředku.**
- 5) **Italská republika ponese vlastní náklady řízení.**

Podpisy.